Dinsdag 9 November 1915. Eerste Jaarg. Nr 298 — Prijs: 5 Centiemen door geheel België

Het Vlaamsche Nieuws

Het best ingelicht en meest verspreid Nieuwsblad van België. - Verschijnt 7 maal per week

ABONNEMENTSPRIJZEN
Per week ..... 0.35 | Per 3 maanden 3.75
Per maand ..... 1.25 | Per 6 maanden 7.50
Per jaar ..... 14.—

AFGEVAARDIGDEN VAN DEN OPSTELRAAD:
Dr Aug. BORMS — Albert VAN DEN BRANDE
BUREELEN: ROODESTRAAT, 44, ANTWERPEN. Tel. 1990

AANKONDIGINGEN
Tweede bladz., per regel 2.50 | Vierde bladz., per regel.. 0.50
Derde bladz., id. 1.— | Doodsbericht ..... 5.—
Voor alle annoncen, wende men zich: ROODESTRAAT, 44.

Verklaringen van Dichter de Clercq en Dr. A. Jacob

In *De Vlaamsche Stem* van 4 November staat het afdruk van den volgenden brief, waarop een verklaring van onze beide getroffen leiders volgt:

Légation de Belgique

P6, n° 9369.

's Gravenhage, 20 October 1915.

Mijnheer,

Ik heb de eer U te laten weten, op verzoek van den Heer Minister van Kunsten en Wetenschappen, dat gij, bij koninklijk besluit van 5 October, dat eerstdaags zal verschijnen, ontslagen zijt van uw ambt van professor aan het Koninklijk Atheneum te Gent.

Hoogachtend,

De Minister van België,
Baron Fallon.

Mijnheer R. de Clercq,
Amsterdam.

Bestuurder van de *Vlaamsche Stem*.

Antwoord van dichter René de Clercq

Onze welbeminde Koning, misleid door een Franschdolle, Vlaamschhatende of Vlaamschverloochenende omgeving, heeft tegen mij een betreurenswaardigen maatregel getroffen die me grieft, niet om mezelf, maar om mijn land en mijn volk. Als gevolg hiervan, willend me gansch wijden aan de heilige zaak van Vlaanderen, heb ik bij de Belgische school te Amsterdam vrijwillig ontslag genomen.

Om valsche voorstellingen en verkeerde uitleggingen te voorkomen, schrijf ik met bewijsstukken bijderhand, nauwkeurig en zoo volledig mogelijk, de toedracht van het geval.

Of nu vijanden jubelen, vrienden beklagen, voorbarig zijn beide.

Voortgaande in mijn sterken strijd voor vrij Vlaanderen in vrij België, hoog en recht en zege zeker, roep ik uit mijn diepste, trouwe hart: Leve de Koning!

Dr. René De CLERCQ.

Antwoord van Dr A. Jacob

ANTI-VLAAMSCHE AKTIE

De redenen die tot de bekende, tegen de leiders van dit blad genomen maatregelen hebben geleid zijn tot dusver niet door de Regeering bekend gemaakt. Wel publiceert thans een harer in Nederland werkzame agenten in de *N. R. C.* een stukje over haar optreden. Hierin is het niet moeilijk een gewichtige stem te erkennen uit de fraktie Van Cauwelaert.

De houding der Regeering tegenover de Vlaamschgezindheid is niet denkbaar zonder de rugsteun van een Vlaamsche fraktie. Is met de «passieve» fraktie, door haar, ruggespraak gepleegd? Men zal niet ver van de waarheid zijn als men beweert, dat het thans bekend gemaakte stuk is: het advies van deze fraktie, dat de Regeering te Havre vóór het nemen van haar besluit, uit Nederland geworden is.

Aldus komt de tegen de «aktieve» Vlaamsche Beweging gerichte aanval van tweeërlei zijde:

1°. van de zijde der verfranschte regeeringskringen, die ook na het uitbreken van den oorlog hun gewonen welbekenden gang zijn gegaan;

2°. van de zijde der zichzelf noemende «loyale Flaminganten», die voor den duur van den oorlog verzaakt hebben aan den Vlaamschen Strijd.

Wat de aanvallers samenhoudt is hun gemeenschappelijke weigerachtigheid. Bij de Regeering, weigerachtigheid om de Vlaamsche Beweging te erkennen als een bij uitstek nationalen faktor. Bij de fraktie Van Cauwelaert, weigerachtigheid om de Regeering te wijzen op de onafwijsbaarheid van deze erkenning.

I. De weigerachtigheid der Regeering.

In den «Open Brief» legden wij er den nadruk op, dat in een kwestie als het Vlaamsche vraagstuk, de Regeering niet schoorvoetend moet volgen, maar welbewust voorgaan.

Waar alom, onder het goedkeurend oog der Regeering, comité's tot stand komen om den heropbouw onzer geteisterde steden en de ekonomische herleving onzer zwaar beproefde landen voor te bereiden, kan ons het recht niet worden ontzegd, ja moet worden gewezen op onzen plicht om, in het herstelde België, den weg te banen tot een gezondere staatsorganisatie dan voorheen.

Dat wij het vraagstuk Bestuurlijke Scheiding hebben in studie genomen en het denkbeeld krachtig voorstaan, hoeft geen afbreuk te doen aan het Belgisch Staatsverband, het eenige uitgangspunt. Herhaaldelijk hebben wij verklaard, dat dit staatsverband voor ons Vlamingen is het eenig historisch gegevene en ons streven uitgaat van het denkbeeld: een vrij Vlaanderen in een vrij België. Een andere voorstelling van de door ons gevoerde aktie is, om het zacht te zeggen, bewuste misleiding. In onze aktie voor het Vlaamsche Recht hebben wij te maken met onze overheid. Insinuaties die het anders voorstellen wijzen wij af, niet zonder medelijden voor degenen die tot zulke grove middelen in een eerlijken strijd meenen hun toevlucht te mogen nemen.

Wij houden staan, dat de gehechtheid van een volk aan zijn taal en wezen de zekerste waarborg is van zijn zelfstandigheid. Dat, waar deze gehechtheid blijkt in oorlogstijd, dit de leiders met vreugde en trots en geloof in de toekomst zou moeten vervullen. Want, waar het volk onder de drukkendste toestanden blijk geeft van zulke weerstandskracht, moet dit noodzakelijk den Staat versterken, tenzij Volk en Staat elkander niet dekken en, verderfelijke tegenstelling, tegenover elkander kwamen te staan.

De verderfelijke tegenstelling tusschen Staat en Volk dreigt in Noord-België. Wij wijzen de middelen aan, om ze te voorkomen: In het belang van België «dat zonder eerlijk doorgevoerde rechtsgelijkheid op den duur onbestaanbaar is» (van Cauwelaert). In het belang ook van den Europeeschen vrede. Want het is duidelijk, dat een op onvasten grondslag gevestigd, innerlijk verdeeld België niet in West-Europa de groote rol waarvoor het bestemd is — de Europeesche tegenstellingen te verzachten en verzoenen — doelmatig vervullen kan.

Met dit drievoudig belang voor oogen — het Vlaamsche, Belgische en Europeesche belang die elkander aanvullen — zetten wij dezen harden strijd voort, rustig, bewust, ons beroepend op het oordeel van degenen die na ons komen zullen.

Of eenmaal de regeering tot inzicht en inkeer komt is ons onbekend. Vrij van banden wachten wij de toekomst af, in de Vlaamsche gelederen. Maar de tegen ons gerichte machtsdaad der Regeering ontzenuwt onze Vlaamsche argumenten niet.

De leiding van de Belgische Zaak achten wij redelijk verplicht, èn om het Vlaamsche bloed dat gevloeid heeft, èn om den geestelijken inhoud en de konsekwenties der zaak die zij verdedigt, èn om de toekomst van het op rechtmatigen grondslag gevestigde Nieuw-België dat ook ons lief zal zijn — de oplossing der Vlaamsche kwestie in het programma op te nemen, waarmede zij na den oorlog vóór den volke treden zal.

II. De weigerachtigheid der z.g. «loyale Flaminganten».

De houding der «passieve» fraktie spruit voort uit haar eigenaardige opvatting van loyauteit. Voor haar is loyauteit niet wederkeerig tusschen Overheid en Onderdaan, maar eenzijdig van Onderdaan tot Overheid. Dit treedt duidelijk aan het licht bij de Vlaamsche kwestie.

Naar dit beginsel toch handelt de leider der genoemde fraktie. Met nadruk wijst hij den Vlaamschen Onderdaan op zijn plichten tegenover de Belgische overheid. Maar de plichten van deze overheid jegens haar Vlaamsche onderdanen raakt hij niet aan.

Zoo wordt de Overheid in alles vrijgelaten, ook waar ze in gebreke blijft. De rechten van den Onderdaan — in de eerste plaats het recht zich te beroepen op de plichten der Overheid jegens hem — worden echter in banden geklonken.

Gaat nu de Onderdaan over — vrij man, geen slaaf — tot gebruik te maken van zijn onvervreemdbaar recht, herinnert hij de Overheid aan haar verplichtingen, zoo roept de Overheid hem tot orde, alle middelen worden tegen hem aangewend en ten slotte wordt hij uitgeworpen.

Dit alles keurt de «passieve» fraktie goed. Zij juicht het toe. Zij verdedigt het. Zij neemt de drogredenen der regeering over, inspireert zij, en vertrapt haar eigen maagschap en bloed.

Zij schaart zich aan de zijde der machtigen. Maar nooit werd hierdoor de zaak der door dezen verdrukten gediend.

Wie de zaak van ons volk wil dienen, steune op ons volk, niet op zijn verdrukkers.

Want dit is het pijnlijke, dat de regeering den voorwaardelijken steun der passieven geniet, maar dat uit niets blijkt dat de regeering aan de denkbeelden, die ook zij, de passieven, zeggen lief te hebben, tegemoet wil komen. Zij hebben zich, met handen en voeten gebonden, aan de regeering overgeleverd. Zij vreezen haar macht; door slaafs haar wenken te volgen, vermeenen zij de Vlaamsche zaak te dienen. Daartoe verketteren zij andersdenkende broeders. Zij hebben geen geloof in wat zij noemen ons «ziek» volk. Zij hebben het geloof niet om de daad te volvoeren die voorgoed de ziektekiem weren moet.

Wij echter omvatten ons verstooten volk met smartelijke liefde; wij gelooven in haar felle, zegenende kracht.

Volksliefde wekt wonderen in de Volksziel.

Het Volk beurt het hoofd als de roepstem zijns Hoeders klinkt; zijn zonen volgen hem die den weg kent naar hun hart en naar de toekomst, zij vertrouwen op hem als op hun goeden broeder.

Dit gelooven wij.

Wij voeren onze aktie, omdat ons vertrouwen staat in ons volk. Het zàl zijn leiders steunen. Maar met weemoed vervult ons het jammerlijk gebrek aan Vlaamsch geloof der passieve fraktie: zij heeft helaas tot Vlaanderens schade haar vroeger verkregen invloed in de verkeerde schaal gelegd.

Dr. A. JACOB.

N. d. R. — Wanneer men dit alles leest en nagaat hoe zuiver het loyalisme onzer beide getroffen leiders gebleven is, zelfs na den harden slag waarmeê hunne loopbaan gebroken wordt, dan komt men tot het onvermijdelijk besluit dat ze enkel gebroodroofd werden om hunne Vlaamsche overtuiging!

ONZE LETTERKUNDIGE PRIJSKAMP

Het Afrikaansch

Het is van 't begin der jaren tachtig dat de eerste klanken van het Afrikaansch ons bekend werden na de Boerenoverwinningen van den Amajuberg en 't bezoek van Kruger en Dutoit aan Antwerpen. Het was de wakkerste aller Vlaamsche strijders, wijlen Adolf Pauwels, die een werkje schreef over de Boeren en grootendeels dank zij hem, dat op vergaderingen van studenten en op landdagen, na den *Vlaamschen Leeuw* en het *Wien Neerlands bloed* werd aangeheven in Transvaalsch:

Die vierkleur van ons dierbaar land,
Die waai weer o'r Transvaal,
En wee die Godvergeten hand,
Die haar weer neer wil haal.

Waai hoog nou in die heldre lug,
Transvaalsche vrijheidsvlag,
Die vijande is weggevlug,
Nou blink 'n blijer dag.

Eilaas, twintig jaar later werd de Transvaalsche vrijheidsvlag voor goed neergehaald.

Van lieverlede, vooral na den grooten Boerenoorlog, werd het Afrikaansch hier meer bekend en 't werd door de Hollanders verschillend beoordeeld.

Een hunner schreef:

«Zal het ooit mogelijk blijken schoon te zingen op deze gebarsten viool?»

Veel gunstiger schreef Albert Verwey reeds in 1887 in de *Nieuwe Gids*:

«De woordvormen en zinswendingen van het Transvaalsch zijn van karakter precies als de Transvalers zelf, veel frischer en natuurlijker dan die van ons. Het Transvaalsch is niet een verknoeid Hollandsch; het is een uit het Hollandsch met oorspronkelijken, frisschen en praktischen volksgeest nieuwbegonnen taaltje.»

Frederik Rompel zei heel wijselijk, nu een vijftal jaren geleden:

«Men zal het in de Afrikaners prijzen, dat zij hun taal te lief hebben... Hoe vaak begaan wij, Hollanders, niet de grove fout van onze stamgenooten in hun zeer moeilijken taalstrijd nog meer in het gedrang te brengen? Onopzettelijk, ik erken het graag; maar daarom niet minder onvergeeflijk. Te Brussel op de tentoonstelling (van 1910) hebben de officieele personen met den Belgischen Koning bij zijn bezoek aan het Nederlandsch paviljoen Fransch gesproken. Dan deden de Afrikaners beter, toen zij den huidigen koning Albert bij zijn reis door Zuid-Afrika telkens in het Nederlandsch begroetten.»

Een Hollandsch hoogleeraar beschouwt de zaak anders; hij herinnert eraan dat de Fransche taal ontstaan is uit het verkoeterwaalscht soldatenlatijn en hij schrijft:

«Uit dat taaltje dat toen in Gallië stond tegenover het deftige beschaafde Latijn als thans het Afrikaansch tegenover het Nederlandsch is het letterkundig hoogstaand Fransch geboren. Ik wanhoop daarom niet aan de toekomst van het Afrikaansch als het Nederlandsch werkelijk niet (gaaf) behouden kan worden.»

Er is nu een Afrikaansche literatuur, die, volgens F. Rompel's woorden, het recht heeft een plaats te eischen in de groot-Nederlandsche letterkunde.

«In Zuid-Afrika streeft men, sedert bijna veertig jaren, naar een eigen letterkunde... De meesten stelden zich met hun zang een doel: de verheffing der nationaliteit. De letterkunde was in dienst der volksbeweging.»

De Afrikaansche letterkunde kan beginnen in het jaar 1876 en bestaat dus nagenoeg veertig jaar, doch in 't begin zijn het maar schamel versjes, wel eens klinkt het als een lied uit de 16e eeuw, als het Wilhelmuslied zelf:

Hoob op die Heer, jul vrome,
Is Afrika in nood,
Daar sal verlossing kome;
Sijn goedheid is zeer groot.
Hij maak op ons gebede
Heel Afrika eens vrij,
Van hul die ons vertrede,
Dan leef ons vrij en blij!

Hamlet van Shakespeare werd in het Afrikaansch overgesteld.

De beroemde alleenspraak *To be or not to be* begint aldus: «Te wees of nie te wees nie, — dit is die vraag; ... Te sterf — te slaap, Dis al; en dan te seg ons eindig met 'n slaap... Te slaap! te droom teruit; ja, dàar is die knoop!»

Plotseling verscheen als een blijde openbaring in *De Volkstem* van Pretoria een gedicht dat de spotters met een Afrikaansche letterkunde deed zwijgen. In diepte van gedachten, in woordkeus en dichterlijk gevoel bewees het op eenmaal onaantastbaar dat er een Zuid-Afrikaansche dichtkunst aan 't komen was.

Morgen zullen wij een woord zeggen over dien dichter en 't nut bewijzen voor de Boeren, uit een praktisch oogpunt, van hun taal, die bij eersten blik verminkt Nederlandsch schijnt, doch die gegroeid is uit een volk en recht heeft op bestaan.

Als «Bloemlezing» geven wij vandaag het verslag der redevoering, die op 2 October 1914 te Potschefstroom door generaal Christ. De Wet werd uitgesproken. Dit artikel, dat in de Boerentaal, het Zuid-Afrikaansch, geschreven werd, ontleenden wij aan het Zuid-Afrikaansch daglad *Het Westen*.

Omtrent het stijgen der levensmiddelen

(Medegedeeld)

In de dagbladen verschenen in den jongsten tijd meermaals beschouwingen omtrent het duurder worden van verschillende artikelen van dagelijksche behoefte met aangifte der verhoogde prijzen.

Deze besprekingen verzuimen doorgaans een naspeuren der dieper liggende ekonomische redenen van dit stijgen der prijzen. Door een bloot vergelijken der voor den oorlog gangbare prijzen met de huidige, komt men niet tot eene juiste beoordeeling van dit vraagstuk. Natuurlijk brengt de oorlog eene wijziging in de ekonomische warenruiling mede. De voortbrengst van zekere grondstoffen heeft opgehouden, werd beperkt of de aanvoer ervan afgesneden. Het verwerken van verschillende grondstoffen tot heel- of half-afgewerkte artikels, wat vroeger in 't buitenland geschiedde valt nu ten laste der eigen nijverheid. De vraag naar vele levensmiddelen heeft oegenomen in vervanging van menig andere voeding. Evenzoo hebben in de warenruiling, in den handel, vele wijzigingen plaats gegrepen.

Alle deze aanleidingen laten meer of min, naar gelang den ekonomischen toestand der betreffende streek, het huidige stijgen der prijzen voor verschillende gebruiksartikelen, als een onmisbaar ekonomisch medeverschijnsel van den wereldoorlog voorkomen. Dit is het geval zoowel voor de krijgvoerende als ook voor de onzijdige staten. Het is derhalve niet zonder belang den stand der prijzen op de levensmiddelmarkt in Engeland te kennen, dat door de politiek van den vrijhandel, meent op bijzondere wijze met de behoeften van den verbruiker rekening te houden. Aldaar waren zooals reeds in Februari j.l. door de Engelsche regeering in het Lagerhuis werd medegedeeld, tusschen den 1n Juni 1914 en den 1n Februari 1915 de levensmiddelen in den kleinverkoop te Londen met 23,9 % gestegen. Tegen de prijzen in Februari 1914 was tarwe met 72 %, meel met 75 %, suiker met 72 % en kolen met 15 % duurder. Volgens de «Morning Post» bedroeg de stijging der vleeschprijzen reeds in Maart j.l. voor Schotsch vleesch 22,64 %, voor Engelsch vleesch 25 %, voor Iersch vleesch 35,48 % en voor ijsvleesch (van over-zee) 50 %.

Volgens den «Statist» van 10 April stonden in Engeland de aardappelen op 4 April 1914 aan 8 frank, op 3 April 1915 daarentegen aan 11,45 frank.

Volgens den «Economist» van 9 October 1915 kosite in den Engelschen groothandel:

	Sept. 1913	Sept. 1915
Tarwe (Quarter)	31 sh. 1 d.	43 sh. 5 d. (nu 46—50 sh.)
Gerst (Quarter)	30 sh. 1 d.	40 sh. 4 d.
Rundvleesch (8 lb)	5 sh. 4 d.	7 sh. 4 d.
Suiker (Cwt)	12 sh. 1½ d.	22 sh. 0 d.
Rijst (Cwt)	8 sh. 0 d.	14 sh. 4½ d.

Wat België aangaat, zoo is hier geen grond tot bijzondere ongerustheid voorhanden. België bevindt zich reeds wegens zijnen ekonomischen opbouw althans in eenen niet ongunstigen toestand, daar het voor vele levensmiddelen door eigen voortbrengst in zijne behoefte kan voorzien. Dit is juist bij het wichtigste levensmddel voor de lagere klassen der bevolking, den aardappel het geval.

De korenoogst werd uitsluitend voor het gebruik der Belgische burgerbevolking voorbehouden. Dank dezen maatregel betaalt de Belgische inwoner vandaag gemiddeld 41 centiem den kgr. brood, aldus tegen eenen prijs die onder den wereldmarktprijs staat en aanzienlijk lager is dan de prijs van verleden jaar. In Engeland kost een kilogr. brood vandaag boven de 60 centiemen.

Ook de broodhoeveelheid voor elk werd in België niet onbeduidend verhoogd.

Niet zonder belang is overigens de historische vaststelling, dat in België ten tijde van het dure jaar 1817 de kilogr. tarwebrood 99 centiem kostte, dus meer dan 't dubbele van heden. Vleesch en melk staan vandaag in België aan minderen prijs dan overal anders, vooral in Duitschland. Na dit alles mag wel gezegd worden, dat juist in België geen reden tot bijzonder klagen bestaat. Woekergeknoei, zoo wordt ons medegedeeld, zal echter het Bestuur van den gouverneur-generaal krachtdadig tekeer gaan.

Dagelijksch Nieuws

MEDEDEELING. — Door de Belgische wet van 21 December 1896 en het bijvoeglijke uitvoeringsvoorschrift van 8 Maart 1897, wordt de verkooper van kunstmatige meststoffen verplicht, voor elken verkoop eene rekening op te stellen, waarin naam, soort en gehalte van de meststof nauwkeurig opgegeven moet worden. De **waarborg betrekkelijk de gehalte** moet in **woorden** op de rekening vermeld worden. Beantwoordt de koopman niet aan de gegeven verzekeringen, dan kan, volgens de wet, koopvernietiging of prijsvermindering verlangd worden; onverminderd de vordering om schadevergoeding.

Zekere handelaars trachten de tegenwoordige schaarschte aan kunst-meststoffen te benuttigen, met minderwaardige mengsels te verkoopen.

In het belang van den landbouw verzoek ik derhalve, de wettelijke bepalingen bekend te maken. Wetsovertredingen zullen streng vervolgd worden.

De staatslaboratoriums, waar het onderzoek der meststoffen gedaan wordt, zijn geopend.

NEDERLANDSCHE ARBEIDERS IN ENGELAND. — Onlangs zijn dertien metaalbewerkers, op reis naar Engeland, te Vlissingen aangehouden, op last van den minister van oorlog. Evenwel ontvingen de mannen reeds den volgenden dag verlof om toch de reis over zee te maken.

Thans zijn twee van de dertien in Engeland te werk gestelde mannen teruggekeerd, en de «Haagsche Courant» geeft hun indrukken weer.

Zij hadden zich verbonden om te werken op eene automobielfabriek, doch te Londen werden zij dadelijk naar een kanonnenfabriek gezonden. Ook hun makkers kwamen in munitie-industrieën terecht, en geen hunner werd het werk gegeven, waarvoor hij was aangenomen.

Een hoog loon was den mannen beloofd, doch deze belofte werd niet gehouden. De behandeling was niet zóó als mocht worden verlangd, en ook was beloofd. Hun was behoorlijk logies toegezegd, en de mannen werden in reusachtige barakken met een aantal arbeiders van allerlei nationaliteit samengebracht. Men lag op kermisbedden, dicht bijeen, en deze gemeenschap was stichtelijk noch hygiënisch. Het een was zeer onvoldoende en moest peperduur worden betaald.

Aan alle uit Nederland, en van elders gekomen arbeiders, werd een kontrakt ter teekening voorgelegd, waarbij zij zich verbonden om voor den duur van den oorlog Engeland niet te verlaten. Er werd rond de fabrieksterreinen een gestrenge militaire bewaking gehandhaafd.

Toch slaagden onze beide mannen er in te ontvluchten en zij wisten met eindeloos veel moeite en bezwaren, plaats aan boord van een schip te bekomen, dat hen naar hun vaderland terug bracht Zij zijn gelukkig, weer thuis te zijn.

MEN WERKT AAN HET HOSPITAAL BRUGMANN. — Na een tijdperk van stilstand, zijn de werken van het hospitaal Brugmann, te Jette, met ijver hervat. Men is bezig de gebouwen die reeds opgetrokken zijn, af te maken en inwendig in te richten. Het zou voorbarig wezen om thans reeds den datum te willen vaststellen, waarop de werken zullen af zijn en men weet nog minder, wanneer de lokalen ter beschikking van de verscheidene diensten, waarvoor zij bestemd zijn, zullen kunnen gesteld worden. De Godshuizen-Raad is trouwens niet van plan om in dit jaargetijde het Hospitaal Brugmann te openen, al ware zelfs alles gereed om de zieken te ontvangen. De werken, welke er thans verricht worden, hebben vooral ten doel een zeker aantal werklooze arbeiders bezigheid te verschaffen. Het is aldus dat men thans bezig is, de Groote Ringlaan, welke om het hospitaal loopt, in orde te brengen, alsook de wegen welke naar den hoofdingang leiden. Deze werken waren geenszins dringend en zouden in normalen tijd alleen uitgevoerd zijn na de ingebruikneming der nieuwe gebouwen.

DE SCHOOLPLICHT IN FRANKRIJK. — Deze verplichting is thans in België van kracht geworden; het onderwerp is dus zeer aktueel. Men zal derhalve met belangstelling de beschouwingen in de «Temps» lezen over de wijze waarop zij in Frankrijk toegepast wordt en op de verkregen resultaten:

In het begin van verleden Augustus hebben de verschillende wervingsbureelen van het Parijsche distrikt hun statistieke taak voltooid met betrekking tot de opgeroepen klas 1916, waaruit bleek dat van een jaar op het andere, in het Seine-departement alleen het aantal dienstplichtigen welk lezen noch schrijven konden, ongeveer met 1/3 toegenomen was, stijgende aldus van 165 tot 250, en dat het totaal, dat alleen lezen kon 444 was.

Daarbij werden nog 2000 jongelingen buiten rekening gelaten, daar men den graad hunner ontwikkeling nog niet had kunnen vaststellen. Natuurlijk waren eenige verzachtende uitleggingen aan dokument gevoegd. En sedert deze vreeselijke oorlog onze harten verheft, is er aldoor sprake van den nieuwen geest die het lager onderwijs bezielen moet. En goede burgers vragen zich af, of deze geest ook artikel 4 van de wet 1882 zal doen eerbiedigen: «Het lager onderwijs is verplichtend voor kinderen van beide geslachten van het 6de tot het 13e jaar..»

Doch te oordeelen naar de ingewonnen inlichtingen, schijnt het van niet.

Dat de «Akademie inspecteurs» aan de schoolmeesters eens een nauwkeurige statistiek van de leerlingen vragen, die van 1 October 1914 tot 31 Juli 1915 de school regelmatig gevolgd hebben en van deze die de lessen verzuimden! Indien de meesters hunne registers nauwkeurig hebben bijgehouden, dan zal het onderzoek treurige resultaten aan het licht brengen.

AAN DEN VADER VAN DE ANTHROPOMETRIE. — Gisteren heeft men op het Paleis van Justitie te Parijs het borstbeeld van een man onthuld, die de ontwerper van den anthropometrischen dienst was, den heer Alphonse Bertillon.

Men kent de overgroote diensten, welke de gewichtige ontdekking van den heer Alphonse Bertillon aan de beschermming der samenleving bewezen heeft. Men begrijpt dat in deze omstandigheden het openbare gezag erop stond, om de gedachtenis ervan te vereeuwigen.

DE OORLOG

De Toestand

Het Balkan-front blijft voorloopig alle aandacht vasthouden. De gebeurtenissen volgen er elkander snel op, en we mogen aannemen dat thans de Oostenrijksch-Hongaarsche troepen al hunne krachten inspannen om den terugtocht der Serviërs naar het Zuidwesten (Albanië) moeilijk en misschien wel onmogelijk te maken. De Montenegrijnen zijn dan ook in hevige gevechten gewikkeld op de Noordergrens van het land, maar hoe meer het front zich naar het Zuiden verplaatst hoe grooter ook het gevaar dreigt dat een gedeelte van Montenegro door de centralen zou kunnen bezet worden. Of de gelande hulptroepen der entente in staat zullen zijn dit te beletten weten we niet, wel echter dat de Duitschers het eerste doel van dezen nieuwen veldtocht heel nabij zijn; namelijk de bezetting van den grooten Oosterspoorweg Belgrado-Palauka-Nisj-Sofia. Werpt men een blik op de kaart, dan ziet men dat het niet lang meer zal duren of de aanvallers hebben hun voorloopig doel bereikt.

« De tegenmaatregelen der entente, meent de « Nieuwe Rotterdamsche Courant », zullen naar alle waarschijnlijkheid te laat genomen blijken om zulks nog te verhinderen. Deze maatregelen zullen er dan slechts op gericht kunnen zijn, de verkregen verbinding weer te verbreken, ongetwijfeld een zwaarder taak dan het zou geweest zijn haar te voorkomen. In hoeverre dat zal gelukken, zal in hooge mate van de houding der andere Balkanstaten, Griekenland en Roemenië afhangen, die, naar de ondervinding heeft geleerd, elken dag veranderen kan.

Of Griekenland er op den duur buiten zal blijven, waar zeer dicht bij zijn grenzen een strijd is ontbrand met de troepen, die het nu eenmaal over zijn gebied heeft laten trekken, mag twijfelachtig worden genoemd.

Zonder omtrent Roemenië een voorspelling te wagen, mag worden opgemerkt, dat dit rijk eenige oogenschijnlijk gunstige momenten om zich aan de zijde der entente-mogendheden te scharen, ongebruikt heeft laten passeeren. In de eerste plaats den tijd toen de Russen de heele Boekowina hadden veroverd en de Monarchie in de Karpathen ernstig in het nauw brachten. Ten tweede toen Italië den oorlog begon, en ten derde nu opnieuw in dezen oorlog, waarin Roemenië heeft toegelaten, dat de centralen en Bulgaren zich met elkaar vereenigden en er van heeft afgezien de laatsten snel een stoot in de ribben toe te brengen. Hoe langer Roemenië zich nu verder nog rustig houdt, hoe geringer schijnt de kans dat het zich nog aan de zijde van Rusland scharen zal. »

In die veronderstelling is de toestand van Servië hachelijk te noemen. Het land is nagenoeg geïsoleerd en die afsluiting, met al de noodlottige gevolgen eraan verbonden, moet volledig worden indien de Engelschen en Franschen er niet in slagen het Bulgaarsche front naar het Noorden weg te dringen en den ring open te buigen waarvan de uiteinden elkander meer en meer naderen. Er worden wel pogingen in het werk gesteld om dit doel te bereiken, namelijk in het Zuidoosten van Servië op een lijn die nagenoeg de richting Baboenapas-Krivolak-het Zuiden van Stroemitsa volgt. Zoo lezen wij in het Bulgaarsche legerbericht van 6 November:

« Ten Zuiden van Stroemitsa zijn onze troepen door in aantal overmachtige Engelsch-Fransche strijdkrachten aangevallen. Door hevige tegenaanvallen hebben wij die troepen in een bajonetgevecht met aanzienlijke verliezen teruggeworpen.

» Gevechten met Fransche troepen, die zich voor ons gunstig ontwikkelden, zijn op het front Kriwolak-Sinitsj Glawa aan den gang. »

Officieele berichten van de zijde der entente zijn over den uitslag van die botsingen nog niet ingekomen, wat aanleiding geeft tot de meening dat, op dit gedeelte van het front, geen van beide partijen vooralsnog in besliste meerderheid tegenover de andere is. Ondertusschen blijkt de druk in het Noorden aan te houden. Kraljevo werd bezet en daarbij gingen voor de Serviërs een groot aantal kanonnen verloren. De centralen naderen Kruscevac, en rekening houdend met de tegenwoordige omstandigheden is ook de inneming van die plaats te verwachten.

In de kringen der geallieerden maakt men zich over den tegenwoordigen toestand op den Balkan geen begoochelingen. We wagen het 't vertrek van Kitchener naar het Oosten daarmee in verband te brengen. Engelsche bladen vestigen er de aandacht op dat de vroegere onderkoning van Egypte een specialiteit is in Oostersche zaken. Zou dus zijn bijzondere bevoegdheid ten voordeele van Egypte of Indië moeten gebruikt worden? of heeft Engeland het inzicht de operaties op den Balkan een grootere uitbreiding te geven? In ieder geval wordt Kitchener's aftreden als minister van oorlog in de Engelsche pers reeds als een mogelijkheid beschouwd. Het zou echter voorbarig zijn er veronderstellingen aan vast te knoopen over een verandering van 't rekruteerstelsel, enz.

On de overige fronten is er over 't algemeen weinig verandering.

Officieele Legerberichten

VAN DUITSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Berlijn, 8 November. — Officieel:

In de Vogezen volgden na de bezetting ten Noordoosten van Celles van een vijandelijken mijnentrechter door onze troepen, levendige gevechten met handgranaten en mijnen. Aan den Hiltenfirst ontrukten wij den vijand een vooruitgeschoven loopgravenstuk.

Luitenant Ingelmann schoot gisteren ten Westen van Douai het zesde vijandelijk vliegtuig neer, een met drie machinegeweren uitgeruste Engelsche Bristol-tweedekker.

Russisch gevechtsterrein

Berlijn, 8 November. — Officieel:

Legergroep v. Hindenburg:

Ten Zuiden en Zuidoosten van Riga, verder ten Westen van Jacobstadt, bijderzijds den spoorweg Mitau-Jacobstadt en voor Dunaburg, vielen de Russen na sterke geschutsvoorbereiding met aanzienlijke krachten aan. Hunne aanvallen werden gedeeltelijk onder zware verliezen voor hen afgeslagen.

Legergroep Prins Leop. van Beieren:

Geene gebeurtenissen van belang.

Legergroep v. Linsingen:

Russische aanvallen ten Noordwesten van Czartorysk bleven zonder uitwerking. 3 officieren en 271 man vielen in onze handen.

Servisch gevechtsterrein

Berlijn, 8 November. — Officieel:

Oostenrijksch-Hongaarsche troepen hebben Ivanjica en Vijenau (896 meter. 7 km. ten Noordoosten hiervan) bereikt. Duitsche troepen vallen aan op de hoogten ten Zuiden van Kraljevo. Tusschen Kraljevo en Krusevac werd de Westelijke Morawa op meerdere plaatsen overschreden. Krusevac werd reeds in den nacht van 6 op 7 November bezet. Meer dan 3000 Serviërs werden ongewond gevangen genomen. De buit bestaat uit 10 kanonnen, vele munitie en materiaal, benevens aanzienlijke verplegingsvoorraden. In het dal van de Zuidelijke (Bisnacka)-Morawa werd Praskevce overschreden.

VAN OOSTENRIJKSCH-HONGAARSCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Weenen, 7 November. — Officieele mededeeling van generaal von Hoefer:

Ten Zuidoosten van Wisniowszyk aan de Strypa en ten Noordwesten van Doebno hebben onze troepen krachtige aanvallen der Russen afgeslagen. Bij Wisniowsky was het de zevende aanval, dien de Russen in de laatste vier dagen tegen dit gedeelte van het front hebben ondernomen.

Voor het overige geen nieuws.

Italiaansch gevechtsterrein

Weenen, 7 November. — Officieele mededeeling van generaal von Hoefer:

De toestand is onveranderd. Alle pogingen van den vijand onze stellingen van San Martino te doorbreken, zijn mislukt.

Servisch gevechtsterrein

Weenen, 7 November. — Officieele mededeeling van generaal von Hoefer:

De Montenegrijnen hebben gepoogd, de hun gedurende de laatste dagen ontrukte stellingen te heroveren. Hun aanvallen zijn mislukt.

De Oostenrijksch-Hongaarsche kolonne, die in het dal der Morawitsa (zijrivier van de Servische Morawa — Red.) opdringt, valt de hoogten ten Noorden van Iwanjitsa aan. (Iwanjitsa ligt een kleine 30 km. ten Zuiden van de Servische Morawa — Red.).

Ten Zuid-Oosten van Tsatsak wierpen wij den vijand over den Glotsowatski Wrh. Bij de inneming van Kraljewo door de Duitschers zijn 130 Servische kanonnen ingeleverd. De Oostenrijksch-Hongaarsche troepen, die ten Zuid-Oosten van de uitmonding van de Graetsa in de Servische Morawa strijden, hebben gisteren 500 Serviërs gevangen genomen. Het leger van generaal von Gallwitz heeft al vechtend ten Noorden van Kroesjewats het dal van de Bulgaarsche Morawa bereikt.

VAN TURKSCHE ZIJDE

De Dardanellen

Konstantinopel, 7 November. — Het hoofdkwartier deelt mede:

Aan het Dardanellenfront duurt de gewone wederkeerige artilleriebeschieting voort.

Twee vijandelijke kruisers en een monitor hebben bij Ari-Boernoe onze stellingen met tusschenpoozen beschoten; eveneens een kruiser bij Sed-ul-Bahr.

Oonze artillerie heeft het vijandelijk munitiedepot bij Koetsjoek Temiteli en een machinegeweer in de vijandelijke artilleriestelling bij Ari-Boernoe vernield.

Konstantinopel, 7 November. — Het hoofdkwartier deelt mede:

Onze artillerie bij Anaforta heeft een vijandelijke torpedoboot en een vijandelijk transportschip bij Kemiki Liman beschoten. Verscheidene schoten waren raak. Het transportschip verwijderde zich in rook gehuld.

Op 6 dezer heeft ons vuur een vijandelijk vliegtuig beschadigd, dat in de buurt van Koetsjoek-Kemikli in zee viel, waar onze artillerie het verder vernielde. De overblijfselen werden door den vijand in de nabijheid van een hospitaaltent aan land gehaald.

In denzelfden sektor hebben 8 vijandelijke pantserschepen en een torpedoboot aan het vuurgevecht meegedaan, als gewoonlijk echter zonder gevolg.

Bij Ari-Boernoe vuurgevecht op den linkervleugel.

Levendige gevechten met handgranaten bij Sed-ul-Bahr.

In ons centrum heeft de vijand een overval beproefd, waarbij de soldaten bommen wierpen. De poging stuitte af op ons vuur. De vijand werd volkomen verdreven.

In dezen sektor is, als gewoonlijk, een aanhoudend vuurgevecht geleverd. Binnen den tijd van één etmaal heeft de vijand ongeveer 1,300 granaten naar onzen linkervleugel geslingerd, zonder eenig resultaat te bereiken.

Russisch-Turksch gevechtsterrein

Konstantinopel, 7 November. — In den sektor van Norman en in den omtrek van Milo zijn sterke patroeljes door onze tegenpatroeljes verdreven.

Verder niets van belang.

VAN FRANSCHE ZIJDE

Westelijk gevechtsterrein

Parijs, 7 November. — Officieel bericht van den generalen staf van heden-middag:

Aan het Fransche front, tusschen Somme en Oise, hebben wij een Duitsche post voor Andrechy vermeesterd en in den sector van Duvraignee door een hagel van projectielen de bedrijvigheid der vijandelijke loopgraafkanonnen bedwongen.

In Champagne hebben de Duitschers een aanval met granaten beproefd tegen onze stellingen ten Oosten van de hoogte bij Mesnil, welke is afgeslagen.

In de Vogezen is het gisteren vermelde gevecht bij Chapellotte in den loop van den nacht voortgezet.

Ons veldgeschut heeft met veel succes de vijandelijke mijnwerpers bestreden.

Duitsche vliegtuigen hebben vannacht bommen geworpen in de streek van Duinkerken. De materieele schade is onbeduidend.

VAN RUSSISCHE ZIJDE

Russisch gevechtsterrein

Petrograd, 7 November. — Officieele mededeeling van den generalen staf:

Ten Westen van Riga, in de streek van Oesjen, hebben wij verscheiden aanvallen der Duitschers afgeslagen. De tegenaanvallen van de Duitschers, ten Zuiden van het Swentenmeer duren voort. Naar het Zuiden, tot aan de streek van de Pripet, geen verandering. Wij hebben vijandelijke aanvallen afgeslagen in de richting van het dorp Boedki; de aanvallers werden in wanorde naar hun loopgraven teruggeworpen. De periode van buitengewoon hardnekkige gevechten in de streek van het dorp Siemikowce is afgeloopen.

Russisch-Turksch gevechtsterrein

Petrograd, 7 November. — Mededeeling van den generalen staf:

In de kuststreek poogden de Turken over de Archawa te komen, maar ze werden door ons vuur teruggedreven.

In de streek van Tortoem, ten Noorden van Chistapor en in de streek van Alasjgerd bij Dzjorowa botsingen tusschen vooruitgeschoven afdeelingen.

Aan den Zuidoever van het Wan-meer gevechten met Koerden.

VAN ITALIAANSCHE ZIJDE

Italiaansch gevechtsterrein

Rome, 7 November. — Officieel bericht van den generalen staf:

De artillerie- en infanteriegevechten blijven in ons voordeel.

De vijand is krachtdadig teruggeslagen, met achterlating van gevangenen.

TELEGRAMMEN

MAATREGELEN TEGEN DE DUURTE DER LEVENSMIDDELEN IN FRANKRIJK.

« Le Progrès » van Lyon verneemt uit Parijs dat de minister van binnenlandsche zaken een ontwerp van wet neergelegd heeft strekkende tot het vaststellen van de prijzen der levensmiddelen. Andere maatregelen om de duurte der levensmiddelen te bestrijden zullen binnen kort genomen worden.

DE MINISTERIECRISIS IN GRIEKENLAND.

Volgens een Reuter-telegram heeft Koning Konstantijn Donderdag de leiders der verschillende partijen in zijn paleis ontboden om zich met hen over den toestand te onderhouden. De Koning heeft nog samenkomsten gehad met de andere ministers nadat de heer Zaïmis zijn ontslag ingediend had. Het schijnt vast te staan dat de Koning den heer Zaïmis zou willen bij zich houden en het Parlement ontbinden, maar dat de heer Zaïmis het niet met hem eens is omtrent de opportuniteit van dezen maatregel. De Koning heeft zijne tevredenheid over de houding van den minister van oorlog in de Kamer uitgedrukt door hem te benoemen tot zijn adjudant.

Volgens de « Corriere della Sera » blijft de Grieksche bevolking onverschillig tegenover de crisis.

« Hestia » beweet dat de heer Zaïmis den Koning zou afgeraden hebben de Kamer te ontbinden, zooals het voornemen was van Koning Konstantijn nadat hij van den minister van oorlog vernomen had hoe het incident zich had voorgedaan. In eenige politieke kringen blijft men de overtuiging koesteren dat de Koning het ontslag van het kabinet Zaïmis niet zal aanvaarden. Hij zou voornemens zijn dit kabinet met eenige nieuwe personaliteiten te versterken en nieuwe verkiezingen voor te schrijven voor begin December. De « Corriere della Sera » beweert dat de terugkeer van den heer Venizelos aan het bewind, als onmogelijk kan beschouwd worden.

BESPOEDIGING DER WERKEN AAN DE SPOORLIJN LARISSA-SALONIKI.

« Le Temps » verneemt uit Saloniki dat de werken der spoorlijn Larissa-Saloniki, die deze laatste stad met Athene moet verbinden, krachtig doorgezet worden. De lijn zal vóór het vastgestelde tijdstip in gebruik moeten kunnen worden genomen. Deze bespoediging wordt geëischt door de legeradministratie, die een zeer groot militair belang aan dit werk hecht.

LORD KITCHENER EN HET MINISTERIE VAN OORLOG.

Volgens de Hollandsche bladen zou Lord Kitchener zich gedurende eenigen tijd in het ministerie van oorlog doen vervangen door den raadsminister.

Reuter doet uitschijnen, dat er in het geheel geen sprake is van ontslag. Te Londen vertelt men dat Kitchener zich tijdelijk doet vervangen met het oog op een uit te voeren opdracht, waarover men zwijgt.

DE DUIKBOOT- EN MIJNOORLOG

Londen, 7 November. — Het s.s. « Alastair » is in den grond geboord. Drie man van de bemanning zijn gered. Het lijk van den stuurman is gevonden.

(De « Alastair » mat 366 ton bruto en behoorde thuis te Aberdeen.)

« VRIJWILLIGE » DIENSTNEMING

Londen, 7 November. — De Cunardmaatschappij heeft gisteren meegedeeld, dat zij geen passagebljetten kan verstrekken aan Britten, die vatbaar zijn om militairen dienst te doen.

Deze maatregel houdt verband met het volgende: Toen de Cunardliner « Saxonia » op het punt stond van te vertrekken, kwam een aantal Ieren, die scheep wilden gaan, maar wervers namen hen onderhanden, het publiek juichte de wervers toe, en plotseling gingen de stokers van de « Saxonia » aan wal, den ambtenaren kort en goed zeggend, dat zij niet vertrekken wilden als de Iersche « spijbelaars » aan boord van de « Saxonia » zouden worden toegelaten. De maatschappij trok partij voor de stokers en weigerde den Ieren de passage. Zes van die Ieren namen onmiddellijk daarop dienst.

DE INBESLAGNEMING VAN DE « GLOBE »

Londen, 7 November. — De inbeslagneming van de « Globe » is de meest doortastende maatregel, die van officieele zijde sedert het begin van den oorlog genomen is. Er wordt geen reden opgegeevn, maar men veronderstelt, dat de maatregel een gevolg is van het feit, dat de « Globe » Vrijdag heeft verzekerd, dat Kitchener zou aftreden en Zaterdag winkelbiljetten liet verspreiden met de woorden: « Kitchener en de politici, de « Globe » houdt zijn bewering staande ».

De politie volbracht haar taak grondig: alle exemplaren van de uitgaven van Vrijdag en Zaterdag werden in beslag genomen, de elektrische stroom voor de drukpersen werd afgesneden, de stereotyp werden meegenomen. Er werden geen aanhoudingen gedaan.

DUITSCHE DUIKBOOTEN DOOR DE STRAAT VAN GIBRALTAR

Parijs, 7 November. — Officieel bericht van het departement van marine:

Vijandelijke duikbooten, komende uit den Atlantischen Oceaan, zijn, waarschijnlijk in den nacht van 2 op 3 dezer, door de Straat van Gibraltar gevaren en hebben op 4 dezer uit de kust van Azoren het Fransche stoomschip « Dahra » en bij Kaap Ivi het Fransche stoomschip « Calvados » en het Italiaansche stoomschip « Ionio » in den grond geboord. De bemanning van de « Dahra » en de « Ionio » zijn gered. Er zijn geen berichten van de bemanning der « Calvados ».

Londen, 7 November. — Lloyd's verneemt dat 55 man der bemanning van het Fransche stoomschip « Calvados » zijn opgenomen door het Engelsche s.s. « Lady Plymouth ».

ONTGINNING DOOR KRIJGSGEVANGENEN

Prins Hatzfeld, de militaire inspecteur van den vrijwilligen hospitaaldienst, heeft een verslag opgesteld over de mogelijkheid om na den oorlog de invalieden als kleine boeren land te geven. Hij schat het getal invalieden na dezen oorlog op wel een millioen. Bij het behandelen van de mogelijkheid om het gedeelte daarvan, dat zich op het land zou willen vestigen, grond te geven, komt hij ook te spreken over den omvang, dien de ontginning van heide- en laagveen door krijgsgevangenen aangenomen heeft. Volgens ambtelijke mededeelingen waren dit voorjaar meer dan 100.000 krijgsgevangenen met het ontginningswerk bezig en hadden zij bij de voorjaarstoebereidselen van den landbouw reeds 75.000 hektaren voor bewerking gereed gemaakt. Iedere maand komen er 30.000 hektaren bij. Volgens een berekening van professor Albrecht zullen in het voorjaar van 1916 ongeveer 400.000 hektaren ontgonnen en voor den landbauw bruikbaar zijn. De landerijen van de fiscus en de domeinen zullen in de eerse plaats in staat zijn grond af te staan aan de invalieden.

KLEINE DUITSCHE KRUISER IN DEN GROND GEBOORD.

Berlijn, 8 November. — Op 7 November, in den namiddag, werd de kleine Duitsche kruiser « Undine », tijdens eene verkenningsvaart ten Z. van de Zweedsche kust, door twee torpedoschoten van een onderzee-boot tot zinken gebracht. Bijna heel de bemanning werd gered.

UIT ZWEDEN.

Stockholm, 7 November. — Svenska Telegrambyran meldt, dat de vrijzinnige partij in Zweden in een te Stockholm gehouden algemeene vergadering de buitenlandsche politiek, die naar strenge onzijdigheid streeft, verklaard heeft in overeenstemming te zijn met de overgroote meerderheid van den Rijksdag en van het Zweedsche volk. De partij sprak zich uit voor een eendrachtig samengaan van de Skandinaafsche landen, ter handhaving van de onzijdigheid en gispte de onverantwoordelijke beweging om te trachten Zweden aan de zijde van een der oorlogvoerenden te brengen.

ZWEDEN EN BULGARIJE.

Sofia, 7 November. — Nadat Zweden zijn toestemming heeft gegeven voor een diplomatieke vertegenwoordiging van Bulgarije te Stockholm, is Grekof, de gewezen Bulgaarsche vertegenwoordiger te Parjis, tot Bulgaarsch vertegenwoordiger te Stockholm aangewezen. Hij gaat daar eerlang heen.

SERVISCHE VLUCHTELINGEN.

Boekarest, 7 November. — Volgens berichten uit het Donaugebied is dezer dagen het Oostenrijksche stoomschip « Schabatz » te Turnu Severin aangekomen om in opdracht van de Oostenrijksch-Hongaarsche militaire overheid van Kladowo de Servische vluchtelingen, die zulks wenschen, naar hun vaderland terug te brengen. Op het schip bevond zich ook de nieuwe burgemeester van Kladowo, Mich Costintsch, om zijn landslieden mee te deelen, dat zij kunnen terugkeeren.

TEGENSPRAAK.

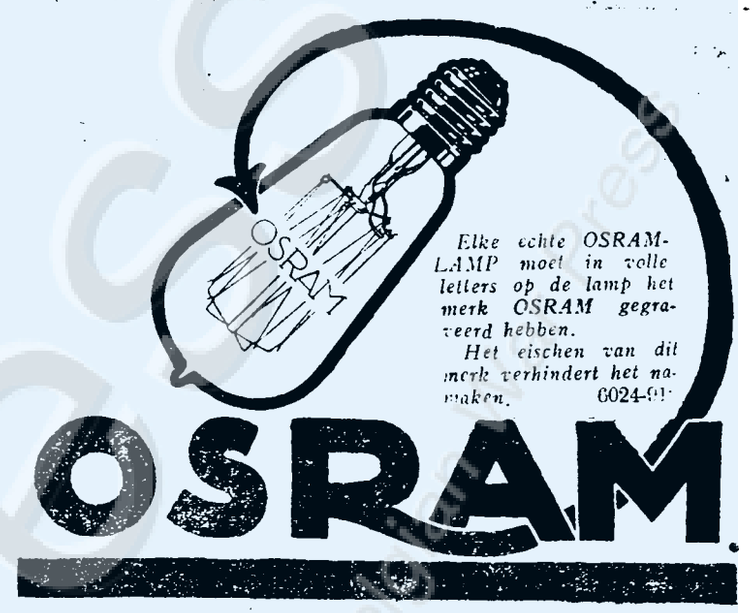
Berlijn, 7 November. — Officieel: Volgens de « Morning Post » van 24 September heeft de bij de inneming van Libau gevangen genomen Engelschen predikant Thomas de Duitsche troepen beschuldigd 180 wagonladingen kostbare meubels uit de huizen van Libau te hebben weggenomen en naar Duitschland verzonden. Blijkens ingesteld onderzoek is dit een onhoudbare lastering. Er is geen enkel meubelstuk uit de huizen van Libau weggenomen en verzonden.

DE BULGAREN IN SERVIE.

Volgens een telegram uit Boekarest zouden de Fransche troepen, die in Macedonië strijden, tot hiertoe 500 dooden en 1000 gekwetsten verloren hebben. 3,600 Fransche krijgsgevangenen werden naar Bulgarije gevoerd. Van den anderen kant wordt uit Sofia gemeld, dat de ministerraad een besluit genomen heeft waarbij de Bulgaarsche taal tot officieele taal in de door de Bulgaarsche troepen bezette gedeelten van Macedonië ingesteld wordt.

DE AMERIKAANSCHE LEVERANTIES AAN DE ENTENTE.

Volgens « Berlingske Tidende » heeft de heer Bilioukof in den loop eener redevoering verklaard dat Noord-Amerika aan de geallieerden tot hiertoe voor 1 1/2 milliard roebel oorlogsmateriaal en 4 1/2 milliard andere goederen geleverd heeft.

Elke echte OSRAM-LAMP moet in volle letters op de lamp het merk OSRAM gegraveerd hebben.
Het eischen van dit merk verhindert het nabaksen. 6024-91

DE HEER SASONOW IN ENGELAND.

Men meldt uit Petrograd dat de minister van buitenlandsche zaken, de heer Sasonow, Donderdag vertrokken is met bestemming naar Londen, alwaar hij eene bespreking zal houden met den heer Grey. Het schijnt thans vast te staan dat de geruchten die door de Engelsche bladen verspreid werden met betrekking tot het aanstaande aftreden van den heer Sasonow, geheel uit de lucht gegrepen waren.

NA DE ENGELSCH-ZWEEDSCHE ONDERHANDELINGEN.

Volgens berichten uit Kristinia treden de gevolgen van het afspringen der Engelsch-Zweedsche onderhandelingen immer scherper te voorschijn. De Engelsche regeering heeft Zaterdag beslag doen leggen op 8,000 ton lading, bestemd voor Zweedsche firma's en uit New-York vertrokken vóór het afbreken der onderhandelingen. Het schip in kwestie is de « Tanaford », die te Bergen is aangekomen.

AMERIKAANSCHE NOTA AAN ENGELAND

Londen, 7 November. — Een nota der Vereenigde Staten aan Engeland aangaande de belemmeringen in den Amerikaanschen zeehandel, veroorzaakt door de Engelsche blokkade, verklaart Engeland's argument dat zekere artikelen, die voor militaire doeleinden kunnen gebezigd worden, weder uitgevoerd kunnen worden naar onzijdige landen, niet te kunnen aanvaarden als rechtvaardig of wettelijk bewijsmiddel, daar het te groote ruimte laat voor misbruik door een oorlogvoerende, die, indien deze gedragslijn werd aangenomen, de rechten der onzijdigen ter zee ten eenenmale zou kunnen miskennen.

De Vereenigde Staten kunnen met zoodanige gedragslijn niet instemmen. Zij handhaven hun recht om goederen te verkoopen op de groote markten der onzijdige landen. Bovendien is, wanneer die goederen voorkomen op de lijst van voorwaardelijke kontrabande en bestemd zijn om door een onzijdig land heen naar een vijandelijk land te worden vervoerd, dit feit op zich zelf niet voldoende om hun inbeslagneming te rechtvaardigen. Voor de Vereenigde Staten blijft daarom niets anders open dan de inbeslagneming van schepen op dergelijke, op gissing gegronde, verdenking te betwisten.

De nota werpt de vraag op der afdoendheid van de blokkade en wijst er op, dat de Duitsche havens, gelijk algemeen bekend is, open zijn voor den handel met Skandinaafsche havens. Er is geen beter vastgelegd beginsel van volkenrecht — zegt de nota — dan dat, hetwelk de blokkade van onzijdige havens in oorlogstijd verbiedt.

ONZE BLOEMLEZING

uit het Zuid-Afrikaansch

(Verslag der redevoering door Christ. De Wet op 2 October 1914 te Potschefstroom uitgesproken):

Oom Christiaan was op een kar geklommen en verzocht de toehoorders te gaan zitten, opdat hij alleen getroffen zou worden, als men weer aan het gooien ging, zooals in de kerk, waaruit ze verdreven waren had plaats gehad:

« Ik wil net diegene sê wat vreedsamen burgers op die wijse molest eer, dat een van hulle nog makkelik een kind des doods van avond mag wees. »

Hierop ging er een gejuich op van de rustverstoorders en werd gezongen: *Britons never, never, never shall be slaves.* En weer geschreeuwe en gejouwd en geboed en vuur gespogen. Toen er stilte kwam, zei de generaal:

« Dit is nou de beskaafdheid wat jij in Downing Street en Europa aantref. Maar liewe vriende, dit is onbekend in Suid Afrika en alhoewel dit lang tijd mag neem, hoop ik dat sulke ruwe en onbeskofte, onopgevoede klas nog hulle maniere in Suid Afrika sal verwissel vir die beschaafdheid... Binne 'n jaar sal hier de onbeskaving nog geleer worde om die Afrikaner sij regte te respekteer. Dit

HET VLAAMSCHE NIEUWS

LETTERKUNDIGE PRIJSKAMP WAARAAN AL ONZE LEZERS DEELNEMEN

Het Afrikaansch

Zie de voorwaarden en schikkingen van den Prijskamp op de 4de bladzijde

Voorts wordt in de nota verklaard, dat de prijsgerechten geen genoegzaam herstel geven voor nadeel, dat Amerikaansche koplieden wordt aangedaan.

De regeering der Vereenigde Staten wenscht er bij de Engelsche regeering ten ernstigste op aan te dringen, de betrekkingen tusschen de beide regeeringen niet te doen beheerschen door een gelegenheidspolitiek, maar door de vastgestelde regelen van internationaal recht.

De taak, om als kampioen op te treden voor de rechten der onzijdigen tegen het onwettig gedrag der oorlogvoerenden, veroorzaakt door de verbittering van den grooten strijd, die thans de landen van Europa verwoest, wordt door de Vereenigde Staten zonder aarzelen aanvaard.

DE GRIEKSCHE MINISTERKRISIS

Athene, 6 November. — De koning heeft Skoeloedis opgedragen een nieuw kabinet te vormen. De ministers van het kabinet Zaimis behouden hunne portefeuilles. Skoeloedis neemt buitenlandsche zaken. (Dit telegram, ofschoon afwijkende van de berichten in onze vorige oplage, voor zoover den persoon kabinetsformeerder betreft, schijnt toch evenzeer als die berichten op bestendiging van de Grieksche onzijdigheidspolitiek te wijzen.

Athene, 7 November. — Het bericht dat er een kabinet-Skoeloedis is gevormd en de ministers van het voormalige kabinet Zaimis aanblijven, wordt bevestigd. In politieke kringen gelooft men, dat de Kamer eerlang zal worden verdaagd, waardoor ontbinding en nieuwe verkiezingen zouden worden voorkomen.

Londen, 7 November. — Volgens de bladen is het Grieksche kabinet als volgt samengesteld :

Skoeloedis : minister-president en buitenlandsche zaken.
Michailidakis : opvoeding.
Rhallis : justitie en verkeer.
Goenaris : binnenlandsche zaken.
Theotokis : welvaart.
Janakitsa : oorlog.
Koendoeriotis : marine.
Dragoemis : financiën.

Velerlei

— Men meldt uit Athene dat drie Oostenrijksche monitors, met elf lichters, geladen met munitie, op sleeptouw, te Widin zijn aangekomen.

— Omtrent het nieuwe Grieksche kabinet (zie onder de telegrammen) is te Amsterdam gisteren telegrafisch bericht ontvangen dat het zich aan de Kamer zal voorstellen, die, indien ze het niet steunt, zal worden ontbonden.

Skoeloedis, meldt men ons, is een oud man, vermoedelijk de zeventig reeds voorbij. Hij is een gewezen bankier en zeer vermogend. Gedurende eenigen tijd is hij gevolmachtigd gezant van Griekenland te Madrid geweest.

— De officieele Bulgaarsche legerbode schrijft, dat het Oostenrijksche offensief tegen Montenegro en het Bulgaarsche van Uuskuup uit beide van het grootste belang zijn, omdat zij kunnen leiden tot de omsingeling van het Servische leger.

— Volgens Geneefsche bladen zal de Russische minister Kokoftsof dezer dagen in Zwitserland komen. Wat het bericht niet waarschijnlijker maakt, is de toevoeging, dat zijn dochter, die in Zwitserland vertoeft, daar niets van weet.

Gelijk bekend, hebben onlangs Italiaansche bladen gezegd dat Kokoftsof met een bijzondere missie naar Italië was gezonden. Ook dat bericht is tot nog toe niet bevestigd.

— Te Karlsbad is overleden Rudolf Loessl, lid van den Oostenrijkschen Rijksdag en van het Duitsche Verbond. Hij diende in het leger als eerste luitenant, en liep in Mei in de Karphathen een kwetsuur op, aan de gevolgen waarvan hij thans is bezweken.

— De « Nation » vermeldt een indruk uit de vuurlinie van een Engelsch artillerie-officier :

« Je kijkt door je periscoop naar een rij periscopen aan den overkant, en je hebt een gevoel of je je tong uitstak. »

Buitenland

BRAND IN BROOKLIJN

New-York, 6 November. — In Brooklijn is een houten gebouw van een fabriek in brand gevlogen, waarin 1100 menschen aan het werk waren. Een deel van dezen kon door het afbranden van een trap niet tijdig ontsnappen. Acht meisjes zijn gestikt, van de andere lieden, die in het brandende gebouw waren opgesloten, en de vensters sprongen, zijn er twintig gedood en vijftig gewond.

ZWEDEN EN ZWITSERLAND

Gelijk bekend, heeft Zweden, dat vroeger in Zwitserland niet diplomatiek vertegenwoordigd was, kort geleden een gezant te Bern benoemd. Zwitserland heeft nu ook een buitengewoon gezant te Stockholm benoemd.

GRIEKENLAND

De gewezen Grieksche minister van justitie Konstantijn Topalis is te Athene aan typhus overleden.

EEN NEDERLANDSCH STOOMSCHIP OP DE ENGELSCHE KUST GESTRAND

Volgens een Lloyds telegram is het Nederlandsche stoomschip « Leva » gestrand op het Zuidelijk gedeelte van de Goodkinsands. Reddingssloepen werden van Deal uit naar het gestrande vaartuig gezonden.

DE ZUID-AFRIKAANSCHE POLITIEK

De Zuid-Afrikaansche minister Dewet heeft verklaard dat de regeering niet van eene coalitie hooren wil en haar programma tot uitvoer zal brengen met de hulp van alle partijen.

IN HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG

De direkteuren-generaal, de heeren Thorn en Mongenast, die hun ontslag genomen hadden, werden respektievelijk tot voorzitter en ondervoorzitter van den Raad van State benoemd. De Grootherlogin heeft een eigenhandig schrijven aan den heer Mongenast gestuurd en hem de briljanten van het Grootkruis der Adolfsorde verleend. De heer Loutsch, die benoemd werd tot minister van State, neemt het voorzitterschap der nieuwe regeering.

De Kamer werd tegen 9 November bijeengeroepen. Van den anderen kant wordt echter gemeld dat het nog niet zeker schijnt of het nieuwe kabinet zich aan de Kamer zal voorstellen. Het zou ook mogelijk kunnen zijn dat de Kamer vóór Dinsdag on bonden werd, ten einde de mogelijkheid van eene stemming van wantrouwen te vermijden.

Koning George en Asquith

De korrespondent van de « Kölnische Zeitung » te Washington meldt : de Sun van New-York heeft van reizigers, die den 4den October van Liverpool waren vertrokken, een geschiedenis over een stormachtig onderhoud tusschen koning George en Asquith, gehoord, die zij uit geloofwaardige Londensche bron hadden. De koning gat Asquith te kennen dat hij zou attreden, indien de oorlog zonder beslissing zou eindigen. Nooit zou hij meer den troon beklimmen, noch zijn kinderen veroorloven zulks te doen, als zoo'n eeuwige schande en verontmoediging van het Britsche rijk zou zijn beschouren. De koning beklaagde zich bitter, dat zijn positie als konstitutioneel vorst hem dwong te doen, alsof hij de werkzaamheid van zijn ministers goedkeurde, terwijl hij haar in werkelijkheid als schadelijk voor de veiligheid van het land beschouwde.

De koning wilde eigenhandig een brief aan de Engelsche natie richten. De « Koelnische » maakt hierbij de opmerking, dat, gelijk bekend, een oproep van den koning verschenen is, waarin de koning tot dienstneming in het leger aanspoort. De « Koelnische » uit de meening dat dit verhaal, al is het wellicht niet geheel juist, een bewijs is hoe men in sommige kringen over de kracht van het kabinet Asquith denkt.

Asquith verklaarde den koning dat geen lid van het kabinet aannam, dat de oorlog anders eindigen kon dan met een volkomen overwinning van de bondgenooten. Eenig verschil van meening tusschen hen bestond echter over de vraag, hoe dit eind het snelst en het best bereikt zou kunnen zorden, met welke verklaring de koning niet tevreden was. Hij riep uit, ik behoorde in zulk een krisis een leider te zijn. Ik moet een strooman zijn, maar ik zal niet gedoogen, dat men van mij schrijft, dat ik het kritickste uur van dit land een strooman gebleven was.

Stadsnieuws

Havenbeweging. — Op 6 November liepen in onze haven 3 stoomschepen en 22 lichters binnen, terwijl 4 stoomschepen, 5 motorbooten en 23 lichters onze haven verlieten. Op 7 November : 2 stoomschepen, 2 motorbooten en 21 lichters die in onze haven binnenliepen en 5 stoomschepen, 3 motorbooten en 16 lichters die haar verlieten.

Wanhopige daad. — Heden nacht heeft de genaamde R. H., als gevolg van een huiselijken twist, zich door verhanging van het leven beroofd. Een onderzoek werd ingesteld.

Aanhouding. — De genaamde A.W., die zich had schuldig gemaakt aan valsche naamdracht en diefte van een geldbeugel, werd gisteren ter beschikking van den heer Prokureur des Konings opgesloten.

« Vlaanderen Vrij ». — Op Zondag 14 November richt deze kranige Vlaamsche bond, in het lokaal « In den Vos » der Groote Markt, een gezellig liefdadigheids-concerto in, waarvan de opbrengst geheel ten goede zal komen aan een fonds, bestemd tot het aankoopen van St. Niklaasgeschenken voor kinderen van behoeftige ouders. Over het programma is ons nog niets bekend geworden, maar alles laat voorzien dat dit concerto prachtig zal slagen. Aan allen dit edel werk te steunen!

HOTEL WAGNER
Kunstlei, n. 1, bij John CASSIERS
Alle dagen VERSCHE MOSSELEN en PALING. Gezellig koffiehuis en prachtige spijszaal. Lekker gerstenbier. Hotel van allereersten rang.

« Ons Invaliedenhuis ». — Stichting der afdeeling in de 6de Wijk en Zurenborg. — In overeenkomstig het besluit genomen in vergadering van 31 Oktober l.l. zal er op Zondag e.k. 14 November, ten 11 uren stipt (B. T.), in het voorloopig lokaal « Conscience », Kievitstraat, n. 47, overgegaan worden tot het stichten der gewenschte afdeeling.

De reeds menigvuldige toegetredene maatschappijen zouden met dank de nog weinige achterblijvende kringen zien aansluiten bij de liefdadige werking van « Ons Invaliedenhuis » in de 6de Wijk en Zurenborg.

Oorlogsverhalen

Heden verschenen : verschillende verhalen van Belgische soldaten die gevechten in ons land meemaakten, ze zijn zeer boeiend geschreven, alsook verschillende brieven door onze soldaten van het front gezonden.

Te bekomen bij al onze verkoopers en dagbladwinkels en aubetten. *Eerste aflevering. Prijs 10 centiemen.*

Een belangrijke Voordracht

(In vereenvoudigde spelling.)

Zaterdag avond had te Mortsel, in het « Oud-Gemeentenuis », de tweede voordracht plaats, ingericht door de Vlaamse Kring alaar.

De hr Pol Van Ostayen, letterkundige, sprak er voor een welgevuld zaaltje, over « het Flamingantisme in de dichtkunst sedert de Herleving ».

Dit zo uiterst belangrijk onderwerp heeft hij op een heel degelike en toch tevens zeer bevattelike manier behandeld. Spreker begon met uit te wijden over de omstandigheden die, voor de Vlaamse Herleving, de ontwikkeling onzer letterkunde belemerd hadden. In een breedvoerige, geschiedkundig-gedokumenteerde inleiding stelde hij de aloude pogingen van Frankrijk in het licht om het Nederlands in onze landen uit te roeien. Hij deed dit niet met algemeene gegevens, maar met doortastende, onmiddellik tot het publiek sprekende feiten die klaar en duidelik den logiesen gang der verfransing deden inzien, als een politiek streven van den Fransen staat. De voordrachtgever handelde dan over enkele minder gekende episoden uit den Vlaamsen strijd, over flamingantiese brosjuren verschenen tijdens de Oostenrijkse overheersing, over de nationale dracht van den Boerenkrijg, enz. Hij deed uitschijnen hoe in die tijden waarin zoo fel voor ons volksbestaan diende gestreden, ene letterkunde onmogelijk was en hoe de enkele schone nationale verzen die we van toen bezitten gemaakt werden door onbekenden in ene ploeselinge opwelling van haat tegen den « eenwenouden vijand ».

Met 1815 en de Groot-Nederlandse staatseenheid breekt voor onze letterkunde een nieuw tijdperk aan. Onze literators kunnen nu door ene positieve werking, met het staatsbestuur mee, in gerust arbeiden aan de Groot-Nederlandse kultuur en tegen de nog steeds voortwoekerende verfransing, met kans van slagen nu, te velde trekken. Zij huldigden alleen een gezond Groot-Nederlands ideaal, als zijnde de enig mogelijke redding voor Vlaanderen. Na '30, en de ongelukkige fransdolle reaksie tegen Nederland, blijven alle oprecht Vlaamsvoelende ontwikkelden één met Holland. De eersten onzer voormannen, dus de zogezegde stichters van onzen huidigen nationalen strijd, zijn allen overtuigde orangisten. Van toen begint de negatieve werking der Vlaamse Beweging, namelik die tegen den Staat in.

Hier dient voor de dichters eerst en vooral genoemd J. F. Willems, die, al zijn zijn verzen niet van het zuiverste gehalte, immer de krachtige, flinke voorman zal blijven, waarbij de jongeren steeds kracht zullen putten. Blommaert, Snellaert en de anderen van den toenmalig Gentse groep worden dan behandeld.

Spreker drukt vooral op de figuur van Ledeganck, die door de jongeren te veel miskend wordt. Het is een sterk dichter, heelemaal zichzelf gevend in een oprecht romantisme aan zijn Vlaams ideaal. Ledeganck's werk moet ook voor de jongeren groot zijn, omdat het, volgens het in de laatste jaren gehuldige principp, de volle uitdrukking is van 's dichters individueel voelen.

Prudens van Duyse is de immer jonge kracht, de vrije, opene geest, met de niet te temmen werklust. Er zijn wel kladden in zijn werk, maar heel veel mooie, volmaakt-schone verzen heeft hij ons gegeven, vol mannelik, fris Vlaams gevoel.

En dan komt een hele reeks figuren die verzen hebben gewijd aan onzen Vlaamsen strijd, sommigen minder op den voorgrond tredend, anderen vereeuwigd voor ons volk door sommige regels die elken Vlaming op de lippen liggen.

Voor twee al te zeer miskende figuren eist spreker rechtvaardigheid, voor Karel de Gheldere en Servaes Daems, die grote dichterlike waarde hebben.

De meesten dezer reeks waren Groot-Nederlanders. De tweede tak der Flamingantiese dichters spruit uit West-Vlaanderen, de groep der particularisten. Niettegenstaande hun hoge waarde betreurt spreker het dat zij het gevaar van het particularisme voor onze beweging niet ingezien hebben, en aldus, onbewust, veel van hunne kracht hebben laten verloren gaan. Pastoor De Bo en zijn West-Vlaamse vrienden komen aan de beurt, en Gezelle, de dichter, de Vlaming, waarvan enkele verzen op zeer originele manier behandeld worden.

Eindelik ook Rodenbach, waaraan spreker mooie en roerende woorden wijdt ; hij trof vooral het publiek waar hij deed uitschijnen dat, ware Rodenbach niet gestorven, hij nu de man zou geweest zijn die de Vlamingen zou hebben aaneen gehouden, die voor niemand en voor niets zou « gezwegen » hebben, maar luid Vlaanderens recht zou hebben geëist.

A's laatste behandelde figuur komt gelukkig René de Clercq, de door onzen eigen Staat beonrechte Vlaamse martelaar, de stoere Flamingant en prachtige dichter, wien het misschien zal gegeven zijn Rodenbach's zending te vervullen.

Deze degelike, flinke en zo belangrijke voordracht van den hr Van Ostayen werd warm toegejuicht. Een woord van dank van den voorzitter besloot de zitting.

De Vlaamse Kring te Mortsel heeft dus Zaterdag weer uitstekend werk verricht.

Rechterlijk Nieuws

Water- en melkverkoopers

Zoo zal men best die gewetenlooze menschen heeten die de zoo noodige voeding der kinderen, de melk, derwijze vervalschen dat het geen voeding meer heeten mag en de kindersterfte noodzakelijk verhoogen moet.

Ja, gewetenlooze menschen — want het wordt soms oprecht krimineel. Ten bewijze de vervolging voor melkvervalsching die voor de 2e Kamer kwam : De betichte die in een huis leverde waar een zwak en ziekelijk kindje was en die verwittigd was dat het kind zuivere melk moest hebben, welke in evenredigheid betaald werd, leverde onvervalschte waar gedurende een veertien dagen ; doch daarna weigerde het kind de melk te nemen, en er werd alsdan een onderzoek gedaan, waaruit bleek dat de melk met een groote hoeveelheid water was « verlengd » !

De rechtbank vond het bijzonder schandelijk, in zulke omstandigheden het bedrog te plegen en verwees betichte tot 15 dagen gevang.

Akten van Handelsmaatschappijen

neergelegd ter Griffie der Handelsrechibank van Antwerpen

Balansen. — Naaml. maatsch. « Alliance Pastorale », te Antwerpen. Balans op 30 Juni 1914. Beheerraad : hh. W. von Mallinckrodt, te Antwerpen, voorzitter ; Mariano de Bary, Richard Bücking, C. G. Grisar, C. Rabbow, te Antwerpen, Andreas von Berenberg-Gossler en Gust. A. Wiengreen, te Hamburg ; kommissaris : M. E. Schwerdt, te Antwerpen. In algemeene vergadering van 15 October 1915 is M. G. A. Wiengreen, beheerder herkozen, en M. W. Zeuchter kommissaris gekozen.

— Naaml. maatsch. « Verreries Anversoises », te Merxem-Antwerpen. Balans op 31 Juli 1915. Beheerders in dienst op 31 Juli 1915 : de hh. Jozef Giselet, nijveraar, te Brussel ; Arthur Francart, nijveraar, te Fanquez, en Leonard Beysens nijveraar te Merxem. Commissaris in dienst op 31 Juli 1915 : M. Jozef Hannay, sekretaris van maatschappij, te Schaerbeek.

— Naaml. maatsch. « Société anonyme de Gérance et de Placements financiers », te Antwerpen. Balans op 30 Juni 1915 en lijst der aandeelhouders. Beheerraad : hh. Frederik Speth, voorzitter ; Karel Goos, Frederik Jacobs zoon ; Albert Kreglinger en Albert Maquinay ; kommissarissen : hh. Karel Bauss, Prosper Creutz en Leopold Kronacher, allen te Antwerpen.

— Naaml. maatsch. « Société Métallurgique de Boom », te Boom. Balans op 30 Juni 1915. Beheerders : hh. Jos. Lambrechts, ingenieur ; V. Dhanis, koopman te Antwerpen ; Eug. Despret, ingenieur te Brussel, en J. Gevers, advokaat te Edeghem-Antwerpen ; Kommissarissen : hh. Ern. Jacobs, ontvangr der Burgerlijke Godshuizen, te Antwerpen, en Paul Biart, rentenier, te Putte-Cappellen (Antwerpen).

— Naaml. maatsch. « Compagnie Industrielle Atlas », te Hoboken. De hh. Max Elsen, Ivan Maquinay en Julien Van Kuyck zijn beheerders herkozen. M. Paul Joris is kommissaris gekozen. Balans op 30 Juni 1915.

Brievenbus

Mier Adolf. Henderickx. — De censuur heeft tot ons spijt de bedoelde regels niet doorgelaten.

Een pastoor uit het Hagelandsche. — We zijn u, voor uw hartelijk kaartje, zeer dankbaar. Binnenkort zullen we de vele blijken van instemming, die ons langs alle kanten toekomen, ruchtbaar maken, en dan komt uw stuk er zeker bij.

BURGERLIJKE STAND VAN ANTWERPEN

Overlijdens van 8 November 1915.

Mannelijk geslacht : J. Gysels, z. b., 83 j., wed. van M. Baete, Wetstr., 62. — O. Van den Bogaert, 7 j., lange Beeldekensstraat, 77.

Vrouwelijk geslacht : R. Swevers, 25 j., echt. van A. Van Poucke, Zeilstr., 34. — M. Fontaine, 76 j., echt. van J. Kinbaux, Van Maerlandstr., 43. — M. Van der Heyden, z. b., 83 j., wed. van F. Gaukema, Arendstr., 62. — M. De Boeck, geestelijke dochter, 30 j., Vincentiusstr.

1 kind beneden de 7 jaar.

Overlijdens. — Mann. gesl. : 2 ; vrouw. gesl. : 5. — Totaal : 7.

Geboorten. — Mann. gesl. : 13 ; vrouw. gesl. : 4. — Totaal : 17.

SPORT

WIELRIJDEN.

John Stol.

Het « Berliner Tageblatt » meldt, dat de bekende Hollandsche wielrenner John Stol niet meer rijden zal. Hij moet, volgens het blad, zich geassocieerd hebben met zijn broer, die in het bouwbedrijf zit.

Herinnerd wordt er aan, dat Stol zoowel over den korten als den langen afstand reed en met Rütt samen in de zesdaagsche wedstrijden veel succes had.

VOETBAL.

Amical S. C. 7—Tubantia F. C. 2.

Sprekende cijfers. Amical in prachtform, wroetend als één man, met ééne ziel, één doel, de overwinning, heeft Tubantia verpletterend geslagen. Heel dat jeugdig ploegje, nauwelijks drie weken spelend, overwon met recht de uiterst sterke Tubantia-ploeg, die verleden Zondag nog Union Sportive versloeg. De gewone spelers van Amical hebben hunne faam hoog gehouden, doch het zij hier gezegd dat Jan Geeraedts een fijn brekend en beredeneerd, Polydore Desmet een doortastend en opbrengend, Alfons Wyckmans een vinnig, vliegend vlug en viot spel gespeeld hebben. De heading van de spil Roest opgemerkt.

BERTY.

---

belowe ik hulle. (*Daverende toejuiching.*) En die Afrikaner sal dat met sij eige hande nog doen. (*Toejuiching.*)

» Ons word nie door de Regeering beskerm nie. Daaroor moet die volk kla. (*Toejuiching.*) Als ik verkeerd doen of verkeerd praat wat ik niet kan bewijs nie, daar is julle tronk. Julle polisie is hier. Die magistraat is hier en hulle kan dan vir mij straf als ik skuldig is.

» Hulle sal nie aan jou durf vat nie, skree 'n klomp stemme.

» Ik wil begin met 'n inleiding-artikel van die *Volkstem*. In die artikel werd gesê dat in sulk 'n grote sondebok is en dat ik gesê het, dat generaal de la Rey nie deur 'n ongeluk werd doodgeskiet. Wel ik herhaal dit, ik geloof nie dat dit 'n ongeluk is nie. Ik se dit nog. (*Toej.*) En als dit nie 'n ongeluk is nie, dan is dit 't verregaande onverskilligheid... (*Toej.*)

» Regulaties is onlangs uitgevaardig en daarin word gesê dat jij nie mag praat nie. Maar vriende, onthou, ons is nog nie in Rusland nie. (*Toej.*) Tot hiertoe was die volk nog altoos geregtig om hulle heilige overtuiging uit te spreek, dog nou wil die regulasies die bittere gevoel wat daar oor die grondroving in Duits West besig is, op die manier demp.

(Hier ontstond er weer een geboe en gesing en geskreeuw van wege de oproerstokers.)

Generaal De Wet. — « Loop ! boe in Johannesburg. Daar is julle plek. Alhoewel daar ook fatsoenlike Afrikaners en Engelse is, is dut julle plek waar julle meer kan hoor dan boe ! (*Groot gelag en toej.*) Mense wat in Downing Street groot geworde het behoor daar te wees. (*Groot gelag.*)

Generaal De Wet, voortgaande, zei :

« Die Regering stel nou voor dat vrijwilligers kan gaan. Wel die vrijwilligers sal die Duitsers nog almal neem en vir hulle dan uitlag. (*Toej.*) Maar dit is nie almal vrijwilligers nie. Baing kinders is op skelmagtige wijse van hulle moeders losgeskeur, »

Hierop kwam er een eier nabij de generaal vallen toen de generaal wegens de kreten van afkeuring sê :

« Niet toe maar mense, ik het nog 'n ander baatje. (*Weer groot gelag.*) Die kinders is teen die wil van die ouers weggeneem.

» Ik is gereed om onder die wet te buk, dog ik is daarop teen, dat die wet sal oortree worde deur die Regering. Die verovering van Duits-West is in strijd met die wet wat het verdediging wettig om die vijand uit die land te hou. Om ons land te verdedig, sal ik klaar wees om oorlog te voer, dog om aan te val dien ik nie. Ik sal alleen mij regte verdedig.

» Die bewering dat die Duitser oor die grense gekom het is nog niet gestoof nie en die parlementslede het nie eers die wil van die volk in die saak geneem. (*Toej.*) Ik het niet van een enkele gehoor wat dit gedaan het. Sekere lede wil agter die ekskuus skuil dat hull niet tijd had gehad om dit te doen en nie wis waarvoor hulle sou gaan stem. Dog die onderneming was nie so onbekend nie omdat reeds verskeidene magte was gemobiliseer. Ons wis uit die uitlatings dat die Regering, voordat die parlement vergader was, gedetermineer was om Duits West Afrika aan te val...

» De meerderheid van de parlementslede wist, dat zulk een voorstel als aangenomen, zou voorgelegd worde. Doch de wet spreekt alleen van verdediging. Nergens in de grondwet word van so iets als grondverovering melding gemaakt en als die Regering die wet oortree, was dit die plig van die volk om te protesteer. Om Duits West te wil verover, is die besoedeling van jou hande. »

Hierop volge er weer van wege de oppositie *Britons never, never shall be slaves*, en daarop was het *God save the King* en toen weer geschreeuw en gejouw, en toen dit weer voor omtrent 'n tien minuten had geduurd, was er weer stilte en zei de generaal :

« Ik is verwonder dat die Engelse Volkslied op die manier deur die modder word gesleep. Ik het te veel respek daarvoor en sou dit nie op die manier 'n oneer wees nie, om storings te maak en so iets heiligs op sulk 'n onstigtelike wijse te verneder...

» Ik wil weet of ons niet verantwoordelik nie vir wat die vrijwilligers doen? Ons is daarvoor verantwoordelik. (*Toej.*) Ons het niks met die Europese oorlog te doen nie. Ons staat tog onder 'n sedelike verpligting. Wat dit is, is te lang, dan dat ik dit hier kan uitlê. Maar 'n sedelike verpligting is nie iets nie wat onder kan gedwing worde nie.

» Ons kan nooit die Engelse Regering dankbaar genoeg wees vir die konstitutie aan ons geskonke, 'n konstitusie wat deur Sij Majesteit die Koning werd goedgekeur. Dog die bedoeling daarvan kan nooit gewes het nie, dat ons land diefstal moes gaan pleeg en dit moet nogal deur die jongste kolonie van Engeland gedaan worde...

» Dit was onbillik van die Eerste Minister om van hier die land te vorder om kistanjes vir andere uit die vuur te krab. »

Hierop was er weer een Boe ! Boe ! Boe ! van een ganse lot van de oppositie.

Een stem : « Generaal, soo het hulle ook gedurende die oorlog gemaak, sê net dat ons die wereld skoon maak. »

Generaal de Wet : « Misskien is daar onder hulle nog wat ons kerke het help afbrand. (*Toej.*)

» Daar word vo baing van gemaak, dat die koelies (Indiërs) misskien sal gevra worde om Duits West Afrika te neem en dat hulle dan die land sal krij. Wel laat dit gebeur, want dan sal hulle net in hulle regte omgewing wees met die Hotnots daar, dog als dit daarop aankom, kan die Kaffer met die assegaai gestuur worde naar hulle toe, want soos dit nou reeds in Natal gebeur, moet die Kaffer vir die koeli werk. Ik sal altoos vir mij volk opkom als daar vir hulle 'n graf gegrawe worde. Ik sê nie, dat die Regering nou dit graf delf nie, maar dit sal daarvan kom als dit so aangaan. *Ons sal gestraf worde als ons land gaat roof.*

» Ik het nou probeer om 'n idee van die toestand te gee en wil net daarbij voeg dat daar vanaand nie sprake is nie van Hertzog of Botha partij nie. Die brandpunt is Duits West Afrika. Wat oorlog kan teweeg breng, is oor ons hoofde als Afrikaners gegaan. Al wat ons kan doen is om steeds gereed te wees om ons land te verdedig. Die Regering vertrouw die volk nie en daarom is hulle nog nie gewapen nie. Wel als die Regering die volk wantrouw, moet hulle niet verwonder wees nie, als hulle ook gewantrouw worde. Baing mense wat gewere het, het er nie een patroon nie. Hoe is die land onder die omstandighede bekwaam sigself te verdedig? »

(*Het Westen.*)

Ziehier nog eenige woorden in het Zuid-Afrikaansch en die zeker wel historisch zullen blijven, namelijk die van Joppie Fourie, de Zuid-Afrikaansche held, welke door hem vóór zijne terechtstelling werden uitgesproken :

« Hul moet mij toch niet in mijn gezicht skiet nie, ik het 'n groot Afrikaner hart : daar is plek genoeg om mij te skiet. »

Uit het Leven der Dieren

door Cæsar GEZELLE

IN ZIJNEN OUDEN DAG

Wat een gruwelijke armoede in zijn kribbe, wat eene zwarte ellende in dat verhakkeld kot dat hem nu tot stal diende, wat een tergend gemis aan oppas en mestinge, nu dat ze meer dan ooit van noode waren. Te liggen en dorst het niet meer, zijn stramme pooten en wilden dan 's morgens niet meer meê om op te grabbelen, en 't sliep zijne korten slaap al rechtstaan, met den honger piepend in zijn dermen. En al heel vroeg, daar 't eertijds de zonne zag op- en ondergaan in vorstelijk nietsdoen, was 't nu van uit en op de bane, op de bane zoo eindeloos lang voor zijn dempige borst, zoo lastig voor zijn stijve trappelaars van pooten.

Lange en langer duurde 't iederen nuchtend eer zijn geraamte uit zijn stijvigheid los gerocht en het behoorlijk kon verterden.

Onze
Letterkundige Prijskamp
over de Vlaamsche Dichters en Schrijvers van 1830 tot 1915

PRIJSVRAGEN:

1. **Welke waren de twintig bijzonderste Vlaamsche Schrijvers sinds de Omwenteling van 1830 tot op heden?**
2. **Hoe rangschikt gij die naar hun waarde?**

VOORWAARDEN:

1. — Elken dag zullen wij de korte levensschets geven van een Vlaamschen schrijver en tevens een uittreksel van zijn werk.

2. — Elke naam zal verschijnen in een vierkant dat gemakkelijk kan uitgeknipt worden.

3. — De UITKNIPSELS moet gij bewaren en er later de twintig voornaamste, naar uw meening, uitkiezen.

4. — Gij zult die rangschikken naar hun waarde.

5. — *Het Vlaamsche Nieuws* zal op 't einde van den Prijskamp een bulletijn mededeelen waarop twintig ledige vakjes zijn aangegeven, elk zoo groot als een uitknipsel.

6. — Daarop plakt gij uw twintig uitknipsels in de door u gekozen rangorde.

7. — Gij teekent met naam of deknaam en laat uw blad geworden: Roodestraat, 44, Antwerpen, met een volledig adres dat ge opgeeft.

De schikkingen van den Prijskamp geven wij hieronder omstandig op, ook de waarborgen die elken mededinger zullen overtuigen van de volstrekte stiptheid in het naleven van het reglement en het eerlijk toekennen der prijzen. Een verantwoordelijke keurraad wordt daarvoor benoemd en bekend gemaakt.

TE WINNEN PRIJZEN:

de 1e prijs	**100 fr.**
de 2e prijs	**75 fr.**
de 3e prijs	**50 fr.**

Verschillende prijzen van minder waarde zullen later afgekondigd worden

SCHIKKINGEN VAN DEN PRIJSKAMP

1. — Eenieder mag deelnemen aan den prijskamp, zelfs met verschillende bulletijns als die alle in regel zijn. Wie de voorwaarden of schikkingen niet naleeft, verbeurt alle recht.

2. — De Eindlijst zal de twintig voornaamste Vlaamsche schrijvers opgeven die gerangschikt zullen worden naar het aantal stemmen dat de mededingers zelf hebben opgegeven.

De naam die de meeste stemmen bekomt, staat aan het hoofd; de tweede plaats wordt ingenomen door den schrijver die dan het meeste vermoemd werd

Deze lijst wordt opgemaakt zonder rekening te houden met de plaatsen door de mededingers opgegeven.

Doch het bulletijn dat het dichtst die rangschikking benadert is overwinnaar

3. — Deze Eindlijst wordt als volgt samengesteld:

a) De bulletijns die de twintig meest bevoordeeligde namen bevatten.

b) Dan tweede rangschikking: eerst de bulletijns die de twintig namen op de juiste plaats zouden vermelden, dan deze welke 19, 18, 17, enz., juiste namen en de juiste schikkingen aangeven.

4. — Moest het toeval willen dat meerdere bulletijns in alle opzichten gelijke aanspraak zouden hebben, dan zal het bedrag der prijzen waarop de mededingers recht hebben te zamen worden getrokken en in gelijke deelen toegekend.

5. — De uitspraak wordt veertien dagen na den laatst afgekondigden naam bekend gemaakt.

6. — De Keurraad brengt verslag uit en de prijzen worden onmiddellijk aan de overwinnaars toegekend. De lijst der overwinnaars wordt in ons blad afgekondigd.

Buurtspoorwegen

Lijn Mechelen-Antwerpen-Boom-Duffel-Lier

Uurtabel beginnende op 1 Oktober 1915
(Duitsch uur)

Treinen n.	8	12	16	20	24	28
Aankomst van Heyst-o-d-B.	8.35	—.—	12.53	—.—	5.42	—.—
Mechelen St.	8.30	10.55	12.48	3.40	5.48	8.05
Neckerspoel	8.36	11.00	12.54	3.45	5.54	8.11
Kathelijnept	8.40	11.03	1.00	3.48	6.00	8.18
Waelhemstr.	8.48	—.—	1.08	—.—	6.08	8.29
Id. fort	8.51	—.—	1.11	—.—	6.11	8.31
Id. dorp	8.53	—.—	1.13	—.—	6.13	8.33
Lazernij	9.00	—.—	1.20	—.—	6.20	8.43
St. Waarloos	9.03	—.—	1.23	—.—	6.23	8.43
Rumpst St. a.	9.08	11.25	1.28	4.10	6.28	8.50

Treinen n.	2	8	12	16	20	24
Rumpst st. v.	7.00	9.15	11.30	1.35	4.15	6.35
Reeth dorp	7.10	9.25	—.—	1.45	—.—	6.45
Reeth wissel	7.13	9.28	—.—	1.48	—.—	6.48
St-Lenaertsk.	7.21	9.36	—.—	1.56	—.—	6.56
Aertselaer d.	7.25	9.40	—.—	2.00	—.—	7.00
Aertselaer st.	7.28	9.43	—.—	2.03	—.—	7.03
Ysselaer	7.31	9.46	—.—	2.06	—.—	7.06
Wilryck						
Berkeveld	7.37	9.52	—.—	2.12	—.—	7.12
Bist	7.40	9.55	—.—	2.15	—.—	7.15
Heistraat	7.43	9.58	—.—	2.18	—.—	7.18
Boomsch st.	7.46	10.01	—.—	2.21	—.—	7.21
Antwerpen	7.50	10.05	12.10	2.25	4.55	7.25

Treinen n.	4	6	10	14	18	22
Rumpst st. v.	8.10	9.16	12.30	5.25	6.35	9.00
Steenbakker.	8.14	9.20	12.34	5.29	6.39	9.04
Nieuwstraat	8.16	9.22	12.36	5.31	6.41	9.06
Terhagen	8.20	9.26	12.40	5.35	6.45	9.10
Boschstraat	8.24	9.30	12.44	5.39	6.49	9.14
Boom a.	8.30	9.36	12.50	5.45	6.55	9.20

Treinen n.	8	26
Lier v.	8.20	8.00
Pullaer	8.23	8.03
Lachenen	8.26	8.06
Nieuwen Hamer	8.29	8.09
Stokerij	8.32	8.12
Duffel Wissel	8.35	8.15
Duffel Kerk	8.38	8.18
Duffel Statie	8.45	8.25
Kruisstraat	8.48	8.28
Huis-ten-Halve	8.51	8.31
Steenweg Waerloos	8.55	8.35
Rumpst Statie a.	9.05	8.45

Treinen n.	5	11	15	19	21	27
Antwerpen	8.25	10.35	12.35	3.30	5.35	8.00
Boomsche st.	—.—	10.39	12.30	—.—	5.39	8.04
Heystraat	—.—	10.42	12.42	—.—	5.42	8.07
Wilrijck Bist	8.35	10.45	12.45	—.—	5.45	8.10
Berkeveld	—.—	10.48	12.48	—.—	5.48	8.13
Ysselaer	—.—	10.54	12.54	—.—	5.54	8.19
Aartsel. st.	—.—	10.57	12.57	—.—	5.57	8.22
Id. dorp	8.48	11.00	1.00	—.—	6.00	8.25
St-Lenaertsk.	—.—	11.04	1.04	—.—	6.04	8.29
Reeth stat.	8.54	11.08	1.08	—.—	6.08	8.33
Reeth wissel	—.—	11.12	1.12	—.—	6.12	8.37
Reeth dorp	9.00	11.15	1.15	—.—	6.15	8.40
Rumpst st. a.	9.10	11.25	1.25	4.10	6.25	8.50

Treinen n.	1	5	11	15	19	21
Rumpst st. v.	6.10	9.15	11.35	1.35	4.15	6.35
St. Waerloos	6.15	9.20	11.40	1.40	—.—	6.40
Lazernij	6.18	—.—	11.43	1.43	—.—	6.43
Waelh. dorp	6.25	9.26	11.50	1.50	—.—	6.50
Waelh. fort	6.27	—.—	11.52	1.52	—.—	6.52
Waelh. str.	6.30	—.—	11.55	1.55	—.—	6.55
Kathelijnep.	6.38	9.33	12.03	2.02	4.35	7.03
Neckerspoel	6.44	9.37	12.09	2.06	4.39	7.10
Mechelen st.	6.50	9.43	12.15	2.14	4.46	7.16
Vertrek naar Heyst-o-d-Berg		10.10	—.—	2.10	—.—	7.11

Treinen n.	7	9	13	17	25	29
Boom v.	8.45	9.45	1.05	6.00	7.05	9.25
Boschstraat	8.51	9.51	1.11	6.06	6.11	9.31
Terhagen	8.55	9.55	1.15	6.10	7.15	9.35
Nieuwstraat	8.59	9.59	1.19	6.14	7.19	9.39
Steenbakker.	9.01	10.01	1.21	6.16	7.21	9.41
Rumpst st. a.	9.05	10.05	1.25	6.20	7.25	9.45

Treinen n.	3	23
Rumpst Statie v.	7.25	6.36
Steenweg Waerloos	7.35	6.41
Huis-ten-Halve	7.39	6.45
Kruisstraat	7.42	6.48
Duffel Statie	7.45	6.51
Duffel Kerk	7.52	6.58
Duffel Wissel	7.55	7.01
Stokerij	7.58	7.04
Nieuwen Hamer	8.01	7.07
Lachenen	8.04	7.10
Pullaer	8.07	7.13
Lier a.	8.10	7.16

Almanak voor Groot en Klein 1916 bevat alle inlichtingen, nuttige raadgevingen, en talrijke kluchtige en ernstige verhalen

Te bekomen bij onze verkoopers en in de dagbladwinkels aan 10 centiemen

Verliest uw tijd niet en leert de
LEVENDE TALEN
en den HANDEL
in de
MODERN SCHOOL
41, MEIRPLAATS
Telefoon 5599

DEELGENOOT GEVRAAGD
met minstens 20,000 fr. kapitaal in goede winstgevende zaak. Rijke broodwinning. Schrijv. bureel gazet, W. W. 448

VLAAMSCHE LESSEN
Leeraar of leerares wordt gevraagd voor Vlaamsche lessen. — Schrijv. P. S. bureel blad.

TE KOOP PER OCCASIE
2 poneys met getuig, camion- of voituurpaard, een tonneau caoutch., 1 buggy, 1 dogkar, een voituur (vict.) tilbury, binnendeuren en dub. poort, 1 pomp compleet met pompsteen. Adr. Lindelei, 13, Oude God. 952

Den 1n en 15n van iedere maand aanvang van nieuwe gemeenschappelijke leergangen, 5 fr. per maand, 2 lessen per week.
FRANSCH
ENGELSCH
BOEKHOUDEN
SNELSCHRIJVEN
MACHIEN-SCHRIJVEN
ingericht door de
ENGELSCHE SCHOOL
Bijzondere lessen 2 fr. per les
58, WELVAARTSTR. (Gerechtshof) 663

Instituut Rachor
Lange Nieuwstraat, 10 (Beurs)
Bijzondere afdeeling voor Jongelieden en jonge Juffers
Snelschrift
Schrijfmachine
Boekhouden — Talen. 529

Jnes Hmes et Filles préparez vous en qq. mois à l'emploi de
STENO-DACTYLOGRAPHE COMPTABLE
INSTITUUT RACHOR
10, Longue rue Neuve Anvers (Bourse)
Inscriptions ch. jour. 819

WATERORGANEN BLAAS-NIEREN
De behandeling van Dokter CHARLUS geneest alle inflammatien en ziekten der waterorganen, uitloopingen, steen, lendenpijn, witte verliezen, troebele, brandende of pijnlijke waters
SPOEDIGE GENEZING
zelfs in de ergste gevallen
Prijs: 3.00 Frank
De waters der zieken zullen in ons laboratorium KOSTELOOS onderzocht worden.
ZUID-VOLKSAPOTHEEK
126, Brederodestraat, 126
ANTWERPEN

GELD verkrijgbaar
Het administratikantoor, MORETUSLEI, 51, verstrekt geldleeningen onder borgtocht, op salarissen, hypotheken, vruchtgebruik, enz.
RENTE 5 % 'S JAARS
Bureau van 8 1/2 tot 12 en van 1 1/2 tot 5 u. (B. U.). 771
Geldzendingen naar Holland

TE HUREN
Schoone werkmanswoning, gelegen rechtover statie Borgerhout, aan fr. 16 per maand. Te bevragen Draakplaats, 4. 926

Opening INSTITUT MODERNE
Op 1 NOVEMBER aanvang der nieuwe leergangen van
ENGELSCH en FRANSCH
en andere talen
BOEKHOUDEN
DACTYLOGRAPHIE
STENOGRAPHIE
Fr. 5.— per maand
2 lessen per week
Dagelijks bijzondere leergangen voor Dames of Heeren.
KOSTELOOS prospectus met inlichtingen. 996
19, HOPLAND, 19

TE HUREN
Best gelegen benedenhuis (winkel- of renteniershuis) aan uiterst voordeel. prijs. Leop. de Waelstr., 5. Te bevragen: De Hornestr. 2/2, T/S. 963

Boter is duur!
MARGARINE moeilijk te bekomen!
Geachte burgerij, toch zorgen wij altijd voor U! Wendt u in vertrouwen tot een van onze winkels.
Aanbevelend
HOLLANDSCH HANDELSHUIS
Groote Markt, 32
St-Gummarusstr., 7
Drie-Koningenstr., 33 (Berchem)
Bredabaan, 168 (Merxem)
Proeft onze fijne K... fies en Bitterpeeën!!! 1023

CARBURE LAMPEN EN BEKKEN
Verminderíng voor voortverkoopers, alsook Heeren- en Damenvelos in okkasie, en alle benoodigdheden; ook brand- en smeerolie, soupape en colle, buiten- en binnenhanden. Steenhouwerskaai 46 744

Hespen en Spek
te koop, aan voordeeligen prijs, in de gekende verkensbeenhouwerij der Gebr. Janssens, De Hornestr. 2/2 Antw.-Zuid. 970

Privaat Lessen
in ENGELSCH en DUITSCH ten mijnent of ten huize der leerlingen. Zeer matige prijzen. Ommegangstraat, 47, Antwerpen. 1008

TE HUREN
In schoon gesloten huis gemeubel. kwartier op het eerste te huren en gemeubeleerde mansardes (ingericht om te kooken), aan halven prijs. Adr. Loosstraat, 74 (2 minuten van de Middenstatie). 1024

ON CHERCHE
bonne femme de chambre sachant très bien coudre. Se présenter mun. de certific. rue Van Schoonbeke, 81 (le matin). 1026

VROUWEN
de remedie van Dokter CARLOS is onfeilbaar tegen smartelijke, achterblijvende en onregelmatige
MAANDSTONDEN
Zekere uitslag, zonder gevaar. — De doos 10 frank, de 1/2 doos 5.50 fr. — Bescheiden opzending tegen postbon: Zuider Volksapotheek, 126, Brederodestraat, Antwerpen. 118

TE KOOP
Nieuwe en per occasie 250 rijtuigen, alle modellen. Handelskarren met rechte en gebogen assen, met en zonder kap. — Stootkarren. Camions van alle grootten en zwaarten. Rijtuigen op 2 en 4 wielen. 50 getrekken, en alle artikels voor paarden. Men mag ook ruilen.
Alfred GODDELIERE
Fabriestraat, 149
St-PIETERS-JETTE (bij Brussel). 994

INKOOP
van oude en nieuwe caoutchouc en van oude metalen aan hoogsten prijs bij elke hoeveelheid. Hoek Rembrant en Florisstr., 45, Antwerpen. 1022

TE HUREN GEVR.
schoon kwartier van 3 of 4 plaatsen, in het midden der stad gelegen. Aanbiedschriftelijk J.V.O. Jeanstr., n. 24, Antw.

FONOGRAPHES
en platen aller merken Gramophone Odéon, Favorite, enz. Edisonrollen 2 en 4 minuten. Alle soort muziekinstrumenten voor liefh. en artisten. Nieuw en per occ. alle onderd., ressorts, snaren, enz. Reparatie. Accordeeren, verwiss. Zithers en muz. ervoor. In de Amerikaansche Vlag, 67, Lge Koepoortstr. Tram 10 en 11.

WIJN!
Tours en Rhijn wijn. Zilv. Alpaca saccoche en andere juweelen. Appareil photographique Kodak, Elektr.-Ventilateur te koop pr occasie. 67, Lge Koepoortstr., op 't 2e. 987

GERANCE OF WINKELBEHEER
Dame, kunnende borg storten bestaande in eigendom, vraagt dépôt of gérance. Schrijven onder nº 196, bur. blad. Voorkeur aan stoomverwerij. 913

TE HUREN GEVRAAGD
schoone gemeub. kamer met bad en elektr. verlichting, liefst in 't midden der stad. Schr. P. S. bur. blad.

Roepzaal "MARNIX"
1, Terninckstraat, 1
(Hoek Kasteelpleinstraat)
Voor den verkoop van MEUBELEN, KUNSTVOORWERPEN, SCHILDERIJEN, enz., wende men zich tot de roepzaal «Marnix».
Bestuurder: J. B. LAMBRECHTS
INKOOP, VERKOOP VERWISSELING, SCHATTINGEN
Men geeft geld als voorschot 630

Koperslagers, Lustermakers
Geel en rood koper in platen, buizen, draad, band, profiels, enz., gegalvaniseerde en aluminium platen, ijzeren overtrokken buizen, traplatten, enz.,
Inkoop van allen voorraad koper.
PROSPER VERSCHUREN
26, Lange Scholiersstraat 936

Messageries "EVRARD,"
Verzendingen per ijzerenweg naar Brussel alsook naar Namen, Aarlen, Virton en omliggende staties. — Snelle en regelmatige verzendingen. — Koopwaar verzekerd tegen verzendings-risico.
Voor vracht en voorwaarden zich wenden tot
ED. EVRARD
12, Oostenrijkschestraat, 12
(rechtover statie Stuyvenberg)
Zelfde Huis in Brussel en Aarlen 1025

108
ROUWZWART IN 12 UREN
A. VAN WEEREN
Mechelschesteenweg, 93; Kunstel, 38; Vondelstraat, 8; Kasteelpleinstraat, 67. ons volk aan werk; werk voor die menschen, tapijten, enz., enz., verwen of wasschen in de stoomwerwerij!
HELPT

VRAAGT AAN ONZE VERKOOPERS den pas verschenen
ALMANAK voor groot en klein 1916
Bevat allerlei nuttige raadgevingen en inlichtingen, benevens kluchtige en ernstige verhalen, en
Kost slechts 10 Centiemen
Onmisbaar in elk huishouden.
EENE PRACHTIGE PREMIE WORDT AANGEBODEN AAN IEDEREN KOOPER, IN DEN VORM VAN EEN NIEUW VERMAKELIJK GEZELSCHAPSPEL.
Te verkrijgen bij onze verkoopers en in alle dagbladwinkels.

VROEDVROUW Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België
GEWEZEN ASSISTENT-ARTS
gewaarborgd vrij van alle gevaar
MATIGE PRIJZEN
14, MARTELAARSPLAATS, 14, BRUSSEL
Noordstatie, geeft uit in de Nieuwstraat. 852

GROOTHANDEL IN ZEEP
STEEDS VERKRIJGBAAR:
EXTRA KWALITEITEN
BRUINE EN WITTE ZEEP
in vaten van af 25 kilogram netto inhoud
Franco naar alle plaatsen geleverd onmiddellijk na ontvangst van een postmandaat.
EXTRA BRUINE ZEEP
Per 100 kilogram: 95 frank; per 300 tot 500 kilogram: 93 frank per 100 kilogram; per 1000 kilogram: 90 frank per 100 kilogram.
PRIMA HUISHOUD-ZEEP (witte zeep)
in vaatjes van 25 kilogram netto
Per 100 kilogram: 48 frank.
Per 500 kilogram: 45 frank de 100 kilogram.
Gewicht en kwaliteit gewaarborgd
Alle orders te zenden aan het hoofdhuis:
Adres: J. VAN STRATUM, Tolstr., 49
ANTWERPEN 1015

EENIGE DAGEN
GROOTEN UITVERKOOP
van alle soorten zeep,
«SUNLIGHT», «STUIVERS» enz.
LEOPOLDSTRAAT, 15
1021

Pas verschenen. — Almanak voor Groot en Klein, 1916, 10 cm.

ZIEKEN
In deze moeilijke omstandigheden en zoolang dat de Oorlog zal duren, zullen wij de recepten der geneesheeren met de meeste zorg uitvoeren aan halven prijs.
ZUIDVOLKSAPOTHEEK
Brederodestraat, 126, Antwerpen
Zon- en Feestdagen heel den dag open

De last achter hem was zwaarder dan ooit vandage; den mensch die op den wagen lag, was 't genoeg dat zijn getrek voortrobbelde en hij stopte er, zwaar of licht maar alles in wat het slikken wilde.

En nu die klem, die vervaarlijke klem naar de brugge toe, die klem waar het arme dier iederen keer zoo tegen opzag, het ging immers kwader iederen dag; 't was weêrom te doen.

De voerman was afgesprongen, omdat hij geware wierd dat er zijn arme djole «complementen» aan miek. Hij spande zijn zeel in zijn een hand en neep nijdig zijn zwepe in zijn ander.

— Jo! tierde en snokte hij; zijn zwee snoer kronkelde eerst met een vervaarlijke klets in de lucht, en kapte dan onbermhertig neerstriemend op den knobbeligen peerderugge. Het jagende dier rilt van de nijpende pijn wee, en poot al wat het kan, den steenberg op, maar 't is al dat de wagen nog roert. Met den overscho van zijne afgebeulde krachten zet het nog 'nen stap, 'nen alderlaatsten, en dan blijven de kromme stijve voorpooten, geschoord tusschen de kalsijrebben, staan.

— Hu! jaagt de voerman door zijne heesche kele, het kittelt hem, want de bruggeliggers lachen dat ze hutsen.

— Hu! en met afzichtelijke wreedheid bonkt zijn zware boerenklomp op 't gespan van den sidderenden balg en de harde pooten. 't Peerd en roert niet. Het klamme zweet staat in witte schuimstriepen boven zijn riemen. Onder de brillappen puilen de groote zoetblinkende oogballen, kijkend voor hem uit met odelijken angst en klagende wanloop.

— Hu, vloekt de woedende voermansbeeste en de kronkelende zweepslange bijt opnieuw een witte speur vingerdikte op het lijf van het martelende lastdier.

't Is de genadeslag! De wagen staat als aan den grond vergroeid, het peerd roert stuiptrekkend zijnen voorpoot, en met eenen pijnlijken grolzucht zakt het ineen op den grond.

— Nog een voor de saucissemolen van Paretjes! giechelen de bruggeleuren.

Hijgend ligt de peerdebalg te zieltogen te midden eene toegestroomde bende aanschouwers; zware tranen leken uit de wijd opengespalkte oogen die breken vol klagende goedheid; met eenen pijnlijken grijns rekken de dampende neusgaten open voor den laatsten ademtrek; de kop zinkt, de oogen luiken toe.

't Is dood.

TIJL UILENSPIEGEL

Het vroolijk en avontuurlijk leven van Vlaanderen's guitigen Klaas

Gelukkig zijn! is het geen dwaasheid voor den mensch die verzuchting uit te spreken voor de toekomst. Alleen het oogenblik bestaat voor den sterveling en zelfs dat is niet zeker. Er is geen heden. Als ge «nu» uitspreekt behoort dit reeds tot het verleden. Wie weet de ramp die in aantocht is, wie kon zich hoeden voor den slag die het blinde noodlot gaat toebrengen. Blind, neen, want zou de beurt niet komen voor eenieder en niemand blijft gespaard. Alleen wie door een hooger godsdienstgevoel of door een verheven wijsbegeerte zijn heil verplaatsen kan buiten de menschen, buiten de wereld, wordt veilig en kan door aardsche macht in zijn zielerust getroffen worden, want het lijden, en de dood zelfs niet, kunnen zijn innig wezen verstoren.

Hans maakte zulke beschouwingen wel niet, maar toch voelde hij in zijn ondergrondsch duister bewustzijn de broosheid van al wat aardsch is en wenschelijk. Het drukte hem, hetgeen Steven bemerkte.

— De liefde brengt u aan 't suffen, Hans.

Gelijk een buildrager den zwaren zak van zijn schouders schudt en met een behendige beweging wegbuigt onder zijn last, zoo schoof Hans met een luchtig gebaar het somber gevoel dat hem beprangde van hem af. De uiterlijke gebaren zijn den inwendigen mensch wel niet, doch de inwendige stemming ondergaat den invloed van de bewegingen van het lichaam. Wie de schouders achteruit werpt en het hoofd recht houdt beurt zich op. Wie zwaarmoedig naar den grond kijkt en zijn lichaam laat inzakken beklemt zijn ziel en zet zijn moed en wilskracht in een vernepen hoekje. Wie stoutmoedig het gevaar en het ongeluk te gemoet ziet, doet het daarom wel niet wijken, doch 't vermindert van omvang.

— Laat den boel maar draaien! zei Hans.

— Ja, antwoordde Steven, zoo denk ik er over, vooral als we aan het draaien toch niets kunnen doen. We rijden naar «Het Wapen van Zweden».

— En op een drafke.

Het paard werd door een gesmak van de tong tegen het gehemelte aangespoord, want hoewel Hans nu precies geen teergevoelig juffertje was, hield hij niet van de zweep. Dieren zeer doen om hun ijver te prikkelen vond hij leelijk en overbodig.

Het dier, dat niet zeer jong meer was, doch goed in de glimmende huid zat, zette het op een klein drafje, dat stilaan telkens weer uitbrandde, doch bij een aanmoediging hernomen werd. Zoo kwamen ze spoedig aan den Guldenberg.

De Guldenberg was in de eerste helft der zestiende eeuw een vroolijk en schilderachtig oord van Antwerpen.

Het was een vierkantig plein dat in verbinding stond met de Haringvliet door middel van het Lantaarnstraatje. Op dit plein gaf het Rosmarijnstraatje uit en de steeg Schuddevee genaamd. Een gangetje zonder eind heette de Hemdsmouw.

Daar heerschte vóór 1550 het woeligste leven van de stad. Zeelieden van allen rang en graad kwamen er zich huisvesten voor den tijd dat zij aan wal waren.

Maar de vermaardste afspanning was toch «Het Wapen van Zweden». Daar kwam alleen goed en deftig volk. Wie den drempel overschreed van de taveerne moest alle zeemansgrofheid neerleggen en zich fatsoenlijk kunnen gedragen. Het was er een gezellig tehuis en een gemoedelijke en vriendelijke bijeenkomst.

Nergens was het bier en de wijn zoo verzorgd, zoo keurig als daar. Ook de waardschap was er uitstekend. Allerlei smakelijke gerechten en vreemde zoowel als uitheemsche spijzen waren er te verkrijgen.

De Rus vond er kuit van steur uitgespreid op geroosterd brood, een lekkernij die hij kaviaar heet; de Zweed kleine ansjovischjes op een boterham gerangschikt en met schijfjes hard-ei bedekt; de Noor kreeg er sardellen in zijn fjorden gevischt; de Engelschman vond er rood ossenvleesch en hamelenbout; de Schot whiskey; de Hollander pekelharing dat hij er in zijn eigen land geen betere eten kon; de Spanjaard een olla podrida; de Provençaal een bouillabaisse; de Italiaan macaroni en «frutti di mare»; de Hongaar kwam er Tokayer drinken; de Kaukaziër wodka.

Het rek waarop de gebottelde dranken prijkten was een symphonie van kleuren, rijker, menigvuldiger en warmer getint dan het kleed van Iris.

We aangezeten was in het «Wapen van Zweden», met den buidel goed voorzien, mocht zich in een wonderland denken, waar hij slechts te bestellen had om allerhande spijzen en dranken opgediend te zien. De waard zelf was in dit midden het zinnebeeld van welgedaanheid en levensgenot, van weligheid en appetijtelijkheid.

Hij was niet groot doch des te sterker gebouwd om met zwierigheid en zonder den geringsten hinder een buikje van stoute en fiere afmetingen te dragen. Wat was daar plaats voor alle tafelgenuchten, onder welken vorm, vast of vloeibaar genoten. Niemand kon als hij voor nagerecht nog een gansche fazant oppeuzelen, doch in de late uren wanneer de bekers gedurig vol en ledig zijn was hij de dappere onder de dapperen, de sterke man met de graagste maag en het stevigste hoofd.

Een stevig hoofd, jawel, dat bezat de waard uit «Het Wapen van Zweden»; een hoofd dat op de schouders stond, zoo vast en onwankelbaar als de toren op de hoofdkerk; met een frisch en helder brein erin dat nooit benevelde, dat het gelag onthouden kon en uitcijferen zonder een dwaling. In dien kop klare oogen, die zwijgende bevelen konden geven en over heel 't bedrijf de waakzaamheid hielden van den veldheer ook in 't heetste van den strijd met vork, lepel en kroes en als 't schansen en pooien een onstuimigheid bereikte die een bladzijde geschiedenis werd zelfs in die taveerne. Een neus die naar een zegerijke toekomst wees met een heldhaftig keizerkarelsch gebaar «Plus oultre». Een voorhoofd, schatkamer van wijze spreuken, vroolijke anekdoten, gevatte antwoorden en rake wederantwoorden.

(Wordt voortgezet.)